

MAGYAR FILM

FILMKAMARAI ÉS MOZIEGYESÜLETI SZAKLAP

Budapest, 1939. SZEPTEMBER 16.

EGYES SZÁM ÁRA: 60 FILLÉR.

I. EVFOLYAM 31. SZÁM

Büszke örömmel jelentjük,
hogy a napokban fejeztük be
m á s o d i k
magyar filmünk
f e l v é t e l e i t:

SZARNYAS DANDAR

(ZÜGNAK A SZIRENÁK)

Írta:

BÉKEFFI ISTVÁN

Rendezi:

CSEPREGHY JENŐ

Zene:

FÉNYES SZABOLCS

A m. kir. Honvédelmi Minisztérium és az Országos Légvédelmi
Parancsnokság irányítása és ellenőrzése mellett készülő
representáns magyar repülőfilm

Magyar filmben még soha nem látott nagyszabású tömeg-
jelenetek, légi ütközetek, bombázások, lélekzetállító repülő-
felvételek.

Szerelem, poézis, bajtársasság és izgalmas cselekmény viszi
ezt a filmünket a biztos siker felé.

REMEK SZEREPOSZTÁS!

ALATINUS FILMTERJESZTŐ KF

HIVATALOS RÉSZ

FILMCENZÚRA

BUDAPEST. IV., ESKÜ-TÉR 6 TELEFON: IRODA ÉS PÉNZTÁR 183-072, ELNÖK ÉS ÜGYV. ALFELNÖK 183-073

Országos Mozgófényképvizsgáló Bizottság

323—1939. éln. szám.

(Megjelent a BUDAPESTI KÖZLÖNY 1939. szeptember 8-i, 204. számában.)

Az Országos Mozgófényképvizsgáló Bizottság 1939. évi augusztus hó 27-től szeptember hó 2-ig tartott ülésein

a) nyilvános előadásra alkalmasnak találta:

1. **Tarzan és Fia** — előzetes (Tarzan finds a son — trailer) (Metro G. M.) hangos reklám 1 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1939. évben készült, 72 m. hosszú,
2. **Isten vele tanár úr** (Good bye Mr. Chips) (Metro G. M.) hangos dráma 6 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1939. évben készült, 3170 m. hosszú,
3. **A négy toll** (The four feathers) (Mozgófényképzem. r. t.) hangos, színes dráma 7 felvonásban, a London Film Corp. filmgyárban 1938. évben készült, 3276 m. hosszú,
4. **1. sz. Reklámtekeres** (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 121 m. hosszú,
5. **2. sz. Reklámtekeres** (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 130 m. hosszú,
6. **3. sz. Reklámtekeres** (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 105 m. hosszú,
7. **4. sz. Reklámtekeres** (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 124 m. hosszú,
8. **5. sz. Reklámtekeres** (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 99 m. hosszú,
9. **6. sz. Reklámtekeres** (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 198 m. hosszú,
10. **7. sz. Reklámtekeres** (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 131 m. hosszú,
11. **8. sz. Reklámtekeres** (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 121 m. hosszú,
12. **9. sz. Reklámtekeres** (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 130 m. hosszú,
13. **10. sz. Reklámtekeres** (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 133 m. hosszú,
14. **Fontos, hogy ne fájjon** (Anaesthesia) (Metro G. M.) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1939. évben készült, 284 m. hosszú,
15. **A béke katonái** (Tracking the sleeping death) (Metro G. M.) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1939. évben készült, 280 m. hosszú,
16. **Tente baba, tente** (How to raise a baby) (Metro G. M.) hangos vígjáték 1

felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1938. évben készült, 259 m. hosszú,

17. **A kísértethajó** (The ship that died) (Metro G. M.) hangos dráma 1 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1939. évben készült, 286 m. hosszú,

18. **Mégis szép a világ** (It's a wonderful world) (Metro G. M.) hangos dráma 5 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1939. évben készült, 2378 m. hosszú,

19. **Mégis szép a világ — előzetes** (It's a wonderful world — Trailer) (Metro G. M.) hangos reklám 1 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1939. évben készült, 68 m. hosszú,

20. **11. sz. Reklámtekeres** (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 144 m. hosszú,

21. **12. sz. Reklámtekeres** (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 192 m. hosszú,

22. **13. sz. Reklámtekeres** (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 151 m. hosszú,

23. **14. sz. Reklámtekeres** (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 131 m. hosszú,

24. **15. sz. Reklámtekeres** (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 121 m. hosszú,

25. **16. sz. Reklámtekeres** (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 94 m. hosszú,

26. **17. sz. Reklámtekeres** (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 117 m. hosszú,

27. **18. sz. Reklámtekeres** (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 166 m. hosszú,

28. **19. sz. Reklámtekeres** (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 116 m. hosszú,

29. **20. sz. Reklámtekeres** (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 162 m. hosszú,

30. **21. sz. Reklámtekeres** (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 72 m. hosszú,

31. **Ponty urfi** (Small Fry) (Paramount) hangos trükkfilm 1 felvonásban, a Paramount filmgyárban 1939. évben készült, 200 m. hosszú,

32. **73. sz. Trükkorozat** (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 149 méter hosszú,

33. **Ugyis megmondom** (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 24 m. hosszú,

34. **Az állatvilág építőművészei** (Tierra als Architekten) (Walter Tibor filmköles. váll.) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Tobis filmgyárban 1939. évben készült, 368 m. hosszú,

35. **Magyar világhíradó 810. sz.** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 231 m. hosszú,

36. **Csibész kis csaci** (Always kicking) (Paramount) hangos rajzfilm 1 felvonásban, a Paramount Corp filmgyárban 1939. évben készült, 200 m. hosszú,

37. **Földi mennyország** című, **Milliomos bébi** alcímű (East Side of Heaven) (Universal) hangos vígjáték 5 felvonásban, az Universal filmgyárban 1939. évben készült, 2309 m. hosszú,

38. **Repülő asszonyok** (Tail Spin) (Fox) hangos dráma 5 felvonásban, a 20th. Century Fox filmgyárban 1939. évben készült, 2337 m. hosszú,

39. **Hotel Imperial — előzetes** (Paramount) hangos reklám 1 felvonásban, a Paramount Corp. filmgyárban 1939. évben készült, 128 m. hosszú,

40. **20th. Century Fox hangos híradó XIII. évf. 36. sz.** (Fox tönende Wochenschau) (Fox) hangos riport 1 felvonásban 1939. évben készült, 306 m. hosszú,

41. **Aladdin és a csodalámpa** (Aladdin and his wonderful lamp) (Paramount) hangos színes trükkfilm 2 felvonásban, a Paramount Pictures filmgyárban 1939. évben készült, 598 m. hosszú,

42. **Bel Ami — előzetes** (Walter Tibor filmköles. váll.) hangos reklám 1 felvonásban, a Krupka filmgyárban 1939. évben készült, 64 m. hosszú,

43. **A férj közbeszól — előzetes** (Midnight) (Paramount) hangos reklám 1 felvonásban, a Paramount Corp. filmgyárban 1939. évben készült, 128 m. hosszú mozgófényképeket.

b) **Előadásra alkalmasnak találta azzal, hogy nyilvánosan csak úgynevezett keskeny mozgófényképzemekben szabad bemutatni:**

1. **Magyar világhíradó 800.** (Palatinus) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 100 m. hosszú,

2. **Magyar világhíradó 802.** (Palatinus) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 96 m. hosszú,

3. **Pusztai szél** (Palatinus) hangos dráma 2 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 842 m. hosszú,

4. **Magyar világhíradó 804.** (Palatinus) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 100 m. hosszú,

5. **Magyar világhíradó 806.** (Palatinus) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 98 m. hosszú,

6. **Havi 200 fix** (Palatinus) hangos vígjáték 2 felvonásban, a Hunnia filmgyárban 1937. évben készült, 1008 m. hosszú,

7. **Évforduló** (Palatinus) hangos dráma 2 felvonásban, a Hunnia filmgyárban (Folytatása a borítólapon III. oldalon)

FILMKAMARAI ÉS MOZIEGYESÜLETI SZAKLAP

ELSŐ ÉVFOLYAM 31. SZÁM.
BUDAPEST, 1939. SZEPTEMBER 16.

Megjelenik minden szombaton

Főszerkesztő:
ÁGOTAI GÉZA dr.

Felelős szerkesztő:
VÁCZI DEZSŐ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Bajza-utca 18.
Telefon: 113—305, 116—977,

Postatakarékpénztári
csckszámla száma: 15.410

Kiadótulajdonos:
**a Színművészeti és Filmművészeti
Kamara**

Felelős kiadó:
Lieber László dr.

Kiadóhivatali főnök:
Gyimesy Kásás Ernő

Előfizetési ár:
egy évre 30 pengő
fél évre 16 pengő

TARTALOM:

Új fejezet előtt a Kamara	1
VELENCEI MÉRLEG:	
I. Tanulságok, tapasztalatok Velencében: <i>br. Villani La- jos dr.</i>	2
II. Filmseregszemle Velencé- ben: <i>Agotai Géza dr.</i>	4
Hány magyar filmre számíthatunk az idei évadban?	5
Kassa négy mozijának új engedé- lyesei	5
A magyar filmgyártás problémája: <i>Castiglione Henrik</i>	6
Premier Plan: <i>Sigler Frigyes</i>	8
Ankét a kereskedelmi miniszteri- umban a külföldi filmek beho- zatala ügyében	8
Filmkamara	9
Technika és művészet: <i>Manninger János</i>	10
Új filmek:	
Gibraltár	11
Potyautas	11
A szerelem tolvaja	11
5 óra 40	11
Hírek	12
Filmcenzura	II.
Lapszemle	III.
Premiermozik műsora	III.
Híradók	III.
Hirdetők:	
Palatinus	I.
Agfa	9
Torda	III.

Készült a **Centrum Kiadóvállalat Rt.**
nyomdájában.
Budapest, VIII. Gyulai Pál utca 14.
Telefon: 144—422, 144—423.
Felelős vezető: **Kulesár József.**

Új fejezet előtt a Kamara

A törvényes rendelkezések végre módot nyújtanak arra, hogy a mozi-
sok, a filmszakmának ezek a legéleterősebb tagjai, akik eddig kívül állottak
a Kamarán, bekerüljenek a magyar filmélet irányító, összefogó, kormány-
alapította intézménybe, a Színművészeti és Filmművészeti Kamara köte-
lékébe.

A mozisoknak most már nemcsak joguk, de kötelességük is belépni
a Kamarába és e célból az adminisztrációs intézkedések már meg is történ-
tek a titkári hivatal részéről. A felhívás alapján és a rendelkezésre álló
nyomtatványok kitöltése révén fennáll a módja minden mozisnak, hogy
tagul jelentkezzenek a Kamarában.

De nemcsak a Kamara tett meg minden szükséges lépést, hogy a
mozisok törvényrendelettel jelentkezési kötelezettségét adminisztrá-
tíve lehetővé tegye, hanem maguk a mozisok is — talán még a
Kamara intézkedését is megelőzően — tanujelét adták abbeli
szándékuknak és joguknak, hogy a Kamara kebelébe jussanak
mielőbb.

A keresztény mozialkalmazottak küldöttségileg keresték fel az elmúlt
héten a Kamara elnökét és választmányát és memorandumot nyújtottak át,
lefedtetve azokat az irányelveket, amelyek alapján felvételüket és elhelyez-
kedésüket kéri a magyar filmszakma hatalmas testületében. Vasárnap meg-
beszélést tartottak a keresztény mozisok,

hogy új helyzetük megalapozását előkészítsék a kamarai lehető-
ségeknek és a keresztény nemzeti szellem célkitűzéseinek meg-
felelően.

A mozisok impozáns együttesének befogadása a Kamarába kétség-
kívül szükségessé teszi a kamarai alaprendelet jelentős módosítását, hiszen
helyet kell adni ennek a hatalmas szellemi csoportnak általá-
nosságban és vezető személyiségeinek is a tisztikarban, a vá-
lasztmányban és a bizottságokban.

A Kamara tempós lépésekben dolgozik azon az előterjesztésen, ame-
lyet a mozisokkal kapcsolatosan felügyeleti hatóságának, a kultuszminisz-
tériumnak rövidesen elő fog terjeszteni.

Reményünk van arra, hogy ez az alaprendeleti módosítás
kollektív munka lesz és megvitatása során össze lehet majd
egyeztetni a kamarai és szakmai általános érdekeket a mozisok
külön érdekeivel.

Hisszük, hogy a legfelsőbb fórum előtt meghallgatásra találnak mind-
azok a tényezők, amelyeket érint a módosítás. Hisszük, hogy végre rövide-
sen nemcsak számszerint, de tárgyilag és érdemileg is olyan kiegészítést
nyer majd a mozisok impozáns társaságával a ma még nélkülük valóban
csonka Kamara, hogy

a közeli hetekben már megindulhat az a várvavárt remek szak-
mai munka, amely egybefog minden erőt, hogy teljességgel és
hathatósan fejthesse ki ténykedését és valósíthassa meg leg-
főbb célját: kereszténnyé és magyarrá emelni a filmet minden
vonatkozásában.

VELENCEI MÉRLEG

I.

Tanulságok, tapasztalatok Velencében

Mi teszi széppé és művészivé a francia filmet? Mennyire tudtak megfelelni a mi filmjeink a verseny követelményeinek?

Írta:

Bárá VILLANI LAJOS dr.

m. kir. külügyminisztériumi követségi tanácsos

Mialatt a velencei zsüri utolsó ülését tartotta — odakint a tömeg feszült idegességgel leste a híreket. Filmről azonban a „Palazzo del Cinema” falain túl már alig esett szó; politikáról folyt az izgatott társalgás, remény és aggodalom között várta mindenki a jelentéseket Róma, Berlin, London és Páris felől. Fegyverek zaja között elnémulnak a műzsák;

a diplomácia csatái közben nem hozhat ítéletet a bíróság, melynek higgadságra, nyugalomra van szüksége, mert különben miképpen ítélkezhetne minden egyéb szempont feltételezésével, kizárólag a Parnasszus törvényei szerint?

A velencei zsüri kimondta tehát, hogy a filmdíjak felett később fog dönteni. Ezért beszámolót írni ma még kényes és időszerűtlen volna. Tanulságok, tapasztalatok azonban már vannak.

Amerika 1939-ben Velencében nem volt jelen; azt mondják, Cannes-ban kívánja bemutatni filmjeit európai vevőknek. Ha csak művészeti szempontok vezérelnék, bátran eljöhethet volna Velencébe is.

Amerika — helyesebben az Egyesült Államok — nélkül az ilyen filmbemutató persze csonka és ezt a hiányt érzi a közönség; sőt a zsüri is, melynek az egész világ filmtermeléséről kellene ítéletet mondania.

De érdekes a kísérlet; lássuk, mit tud nyújtani a filmgyártásban fiatal Európa, néhány más világrészből jött társával együtt, ha nincs jelen az öreg tanítómester,

aki eddig sok szép alkotásával kiegészítette, de — valljuk be, — néha nagy súlyával kissé el is nyomta a feltörekvő európai filmgyártást.

Arról, aki távolmarad, ítéletet mondani nem lehet. Láttunk azonban elég amerikai filmet az előző években és az elmúlt télen. A látottak alapján pedig az az érzésem, hogy

művészet szempontjából a franciák ma már elérték, sőt túlszárnyalták az amerikaiakat.

Nem a fényképezésre, a vágásra, úsztatásra, vagy a laboratóriumi munkára gondolok, hanem a filmtörténet felépítésére, a párbeszédre és például egy Gabin halkán, de megrázó erővel kimondott szavaira.

Igen, a franciák voltak az 1939. évi bemutató sztárjai,

pedig hiányzott a hivatalos kiküldött; magukban érkeztek a filmek egy-két újságíró kíséretében.

Mi teszi széppé és művészivé a francia filmet?

Elsősorban a forgatókönyv.

Megszoktuk, hogy a film regényekből, színdarabokból, operettekől készült. A vállalkozó kiválasztotta az irodalmi piac legnagyobb sikert aratott újdonságát és megfilmesítette azzal, hogy ami tetszett az olvasó és színházlátogató közönségnek, hoz majd a konyhára filmváltozatában is. Ugyanazok maradtak esetleg a színészek is, mert így kevesebb forgatónapra lesz szükség és olcsóbb a film.

A francia művészeti film szakít ezzel a szokással. Mind ritkábban készít filmváltozatokat és ezek helyett növekvő arányban használ fel eredeti filmtémákat.

A filmváltozat szövegekönyvének elkészítése — írói mesterség, az eredeti filmszövegeknylv megírása pedig — írói alkotás. Itt tehát az író nem sajnálja alkotóképességének eredeti termékét az „alacsonyabbrendű” műfajra, tehát a filmre elpazarolni, hanem maga is hozzájárul ahhoz, hogy új felsőbbrendű művészetet — a filmművészetet — kifejlessze. Az író munkáján felbuzdul a rendező, a színész és a film zeneszerzője és valamennyi lélekből jövő, művészettől ihletett munkát nyújt. Ki-ki azon az úton halad, amelyet neki tehetsége megszab — de a különböző utak összefolynak és a film harmóniájában együtt cseng az alkotó elemek minden hangszíne.

Ilyenek voltak idén a Velencében bemutatott francia filmek, elsősorban Duvivier „La fin du jour” és Carné „Le jour se leve” című alkotása. Őket említem első helyen, mert az előretörő francia filmművészet élén járnak. Ismerjük is őket már eddigi műveikből.

De ugyancsak eredeti szövegeknyvből készült a „Derrière la Façade” című francia film, mely izgató detektívdrámának indul s azután hol elmesés karrikatúrává szélesedik ki, hol megvilágítja egy bérház rejtett zugait, hogy felfedje a társadalom mocskát, melyet

maga mögött rejt a ház homlokzata. Hiányzott idén Sacha Guitry, de ez a film — bocsásson meg — pótolni tudta őt is.

A nagyok mellett ne vesszen el a kicsiny sem. Említsünk egy édes francia filmet, melyet „Jeunes filles en détresse” címmel jelöltek meg eredeti témát fedolgozó írói. Nem súlyos problémáktól a katasztrófa örvényébe sodort emberek a hősei ennek. Hiányzik belőle a finom élcéldés beretváies pengéje, felépítésben játékban, nem látszik a zseni oroszláncörme. De milyen kedves találása a társadalom egyik legsúlyosabb problémájának. Egy előkelő nevelőintézet mosolygós leányarcai a szomorúság nyoma elli meg, elvált szülők gyermekei és ezért apátlanoknak és anyátlanoknak érzik magukat. Az egész társaság gyűlöli egy kisleányt; ennek szülei nem elváltak, de apja a híres ügyvéd, aki a szülőket elválasztja. A megbékülés végül nyugalmat teremt; lecsillapja a kedélyeket néhány család életében. De ki tudja, hány ilyen szerencsétlen gyermek szenved a világon. Gondolják ezt meg azok a filmszövegíróink, akik könnyedén labdáztaak eddig a válás súlyos problémájával és a happy end-es kibontakozás előtt csak a fennálló házasságban láttak olyan akadályt, mely másodpercek alatt elhárítható.

De volt a francia filmek között olyan is, mely regény után készült, a „Bête humaine” Zola regényének filmváltozata. Az okos szövegeknyvíró, akinek munkájába azután Gabin művészele lehellet életet, minden eszköz ügyes felhasználásával telítette meg művét a zolai verizmus undorkeltésig realista levegőjével. A gyilkosság jeleneténél a közönség füttyülni kezdett. Kit füttyült ki és miért? Bizonyára a bestiális Lantiert, aki emberi természetéből kivetkőzve, állati ösztönének gyilkos forgatagában elmerül. Azok, akik füttyültek, később dicsérték a szövegeknyvírt, a rendezőt (Renoir) és a színészek ragyogó művészetét.

A francia filmet művészeti értékel nem teszik-e élvezhetetlenné a nagytömegek számára? Megkaplanc a gyártó a befektetett tőke ellenértékét?

Ezt igyekeztem a Lidón francia barátaimtól megtudni. Azt válaszolták, hogy ma már a francia filmek túlnyomó részben a Velencében bemutatottakhoz ha

sonlóak — tehát nemcsak a szórakoztatásra, hanem a művészi ízlés kielégítésére törekzenek. Az egyik nincs kárára a másiknak, amit bizonyít a közönség érdeklődése és a kielégítő anyag eredmény.

Tudtak-e és mennyire a mi magyar filmjeink megfelelni a velencei bemutató követelményeinek, lépés: tudni az idegenekkel?

Velencében az első években Magyarország gyakran németül beszélő filmekkel szerepelt.

(Frühjahrsparade, Pacsirta, Kis mama) Ezek melodramák, operettek voltak. Filmek, amelyek idegen ízlés befolyása alatt készültek nálunk és céljuk inkább a tömegsiker volt a német nyelvterületeken. A közönségre ezek a filmek Velencében is hatottak, de a hozzáértők hiányolták bennük az őszinteséget, a közvetlenséget és a magyaros levegőt,

Német filmet küldtünk ki, hogy a közönség jobban értse meg. A magyar lélek, a magyar érzés, amely közvetlenül szólhatott volna olasz barátaink szívéhez, hiányzott.

Mesterkéltnél melodramába, operettbe burkoltuk és ha szerepelt egy-egy magyar úr, annak cigányozni kellett és csárdást táncolni, mert így tetszett ez az idegeneknek, akik a tökélet szolgáltatást. Ezek a németül beszélő filmek ezenkívül még valami nem létező „Kulturboden” mellett is tanuskodhat-
tak.

Később a dupla-verziós filmek magyar változataival kísérleteztünk,

meg a Jókai-regények filmváltozataival, melyek nálunk akkoriban nagy sikert arattak. Az eredmény újra a sikerelenség volt. Ugyanazok a megszokott melodramák (Noszty fiú, Mária nővér,) melyek megint csak az idegen ízlésnek tettek engedményeket az igazi magyar

szellem rovására. A Jókai-regények viszont bonyolult meseszöveggel, a nem magyar közönség számára érthetetlennek bizonyultak; a belőlük készült filmek különben is mesterkéltek voltak és közvetlenül nem hatottak. A „Mária nővér”-nek még volt némi sikere; különben mind a közönség, mind pedig a kritika elutasítók voltak ezekkel az újabb magyar filmekkel szemben is.

Játékfilmek szempontjából a tavalyi év a mélypont,

bár abból, hogy a „Péntek Rézi” jobban tetszett, mint a szebben kiállított „Noszty fiú” már levonhatunk következtetéseket.

Az idei év előtt összesen egy filmünk szerzett csak Velencében megbecsülést; a Liszt életéről készült „Szerelmi álmok”.

A komoly és becsületes szándékot mindenki elismerte és ha nem lett volna benne a szerencsétlen weimari jelenet, a filmnek talán nagyobb sikere lett volna.

És most lássuk az éppen lezajlott filmbemutató magyar filmjeit.

Az „5 óra 40” idegen környezetben lejátszódó detektívfilm volt Kiss Ferencel, Uray Tivadarral és Tasnády Máriával a főszerepekben.

Ez a fajta, mint művészi teljesítmény, aligha jöhet számításba, szórakoztatás az egyedüli célja.

De ilyen korlátok között is lehet jó vagy rossz aszerint, hogy okos és valószínű-e a cselekmény, jó-e a technikája, tempós-e és milyen a szereplők játéka. Az „5 óra 40” esti előadásban került előadásra, egy japán háborús filmmel, melyről a rendezőség feltételezhette, hogy nem fogja az igényes, sokat fizető esti közönséget egymagában kielégíteni. Filmünk bevált. A közönség érdeklődése kísérte, a kritika

pedig elismerte, hogy becsületesen gyártott árucikk. De ezentúl észrevették színészeink kitünő munkáját is. Talán elsősorban. A női szereplőnek, Tasnády Máriának, jutott a legtöbb dicséret, akitől — az olasz kritikusok szerint — a magyar film még igen sokat várhat.

Fokozott érdeklődéssel vártuk ezután a „Bors István”-t, melyet délután adtak elő. Mind a két magyar filmet estői programba iktatni nem lett volna lehetséges. A másodikat tehát a délutánba vették fel, de vasárnapra tűzték ki, amikor a mozi zsúfolásig meg szokott telni.

Annak megállapítása után, hogy a „Bors István”-t a vasárnapi, a legkülönbözőbb néprétegekből összetevődő közönség feszült érdeklődéssel kísérte és a végén melegen megtapsolta — adjuk át a szót Dino Falconi-nak a „Popolo d'Italia” filmkritikusának és a hasonló nevű olasz színész fiának, aki annyira kimerítő kritikát tett közzé a „Bors István”-ról, amennyire eddig még — a Liszt-filmet kivéve — egy olasz kritikus sem tartott érdemesnek egy velencei magyar filmet sem:

„Délután Magyarország kellemes meglepetést hozott; egy jól meggondolt és kitünően előadott igen kedves filmet, mely bizonyára a külföldön is mindenütt rokonszenves fogadtatásban fog részesülni.” Ezután következik a „Bors István” tárgyának ismeretése, azzal a megállapítással, hogy a főhős fokozatos átalakulása új társadalmi helyzetének megfelelően, a film legközvetlenebb és legélvezetesebb része. Ezután — mondja Falconi — kissé ellaposodik a történet, amit az olyan tehetséges író, mint Hunyadi Sándor elkerülhetett volna; bizonyára azonban azt kívánta, hogy a „Bors István” a nagy tömegek számára is élvezhető legyen”. Itt Falconi még zárójelben megjegyzi: „Színházi ügynök urak, hogyan lehet, hogy ezt a szindarabot kihagyják?”

A továbbiakban megállapítja, hogy Hunyadi a közhelyeket takarékosan, izlésesen adagolja és azután rátér a színészekre: „Páger Antal kitünő alakítása Borsot felejthetetlenül teszi, természetes, humoros és finom megfigyelésen alapuló játékaival”. Végül szól a „bájos” Tolnay Kláriáról és Bánky Viktor „elmés, gondos” rendezéséről. Hasonló hangnemben írtak a többi olasz lapok kritikásai is.

Bár kiállításban szegényes, a „Bors István” tehát hatott természetességével, magyaros ízével és Páger kitünő játékaival. Ebből is látjuk, mennyire okos volt ezt és nem dupla verziós fényes kiállítású filmjeink egyikét Velencébe kiküldeni.

Nem állítom, hogy a „Bors István” remekmű. Sőt, nagyon sok hibáját látom és tudom, hogy alig ulti meg a mértéket, mely komoly nemzetközi filmbemutatón megkövetelhető. De a „Bors István” kedvező velencei fogadtatása utat mutat. A közvetlenebb, emberibb, igazabb „magyar” film felé. Ha erre többet tudunk áldozni, nyert játszánk lesz. Lélekbeli a lélekhez tudunk szólni az olasz közönséghez, mely a legnagyobb szeretettel figyeli szívünk minden dobbanását, közel tudunk jutni a közömbösökhöz, ellenségekhez, meglágyítani a szívét a legszigorúbb kritikusoknak.

Produkciónak ha találkoznak

A HÖLGYEK ELŐNYBEN című MFI-, és a KÉT LÁNY AZ UTCÁN című HUNNIA-produkció véletlen találkozása az utcán. (Jobbról-balra: Szilassy László, Sipos László, Tóth Endre, Hegyi Barnabás, Martonffy Emil, Icsy Rezső, Vass Károly és Kereszti Ervin. INKEY FOTÓ.

II. Filmsereszemle Velencében

Négy világrész tizenöt országának felvonulása a Biennale zsűrije előtt

Játékfilmek és kultúrfilmek nemzetközi versenye

Írta:

ÁGOTAI GÉZA dr.

a MAGYAR FILMIRODA Rt. cégvezetője, a MAGYAR FILM főszerkesztője

Róma, 1939. szeptember elején

Az idei filmverseny végén nem döntött a bizottság a díjak felett, hanem elnapolta ezt a feladatát békésebb nemzetközi napok beköszöntéséig. Hivatalos minősítés nem történt tehát s azok, akik végignézték a filmbemutatókat, csak találgatás alapján számolhatnak be az eredményekről.

Amikor mérleget készítettünk az ezévi lídói versenyekről, ezt nem az egyes filmek sikeres vagy kevésbé sikerült hivatalos szereplése szempontjából tesszük, hanem a bemutatott filmek alapján az egyes nemzetek termelését vesszük vizsgálat tárgyává a multban elért haladásával szembeállítva és így következtetünk az 1938-39-es gyártási év általános eredményeire.

A kép, sajnos, nem teljes, mert hiszen az amerikai gyártók távolmaradása nemcsak számbeli jelentőségüknél, hanem minőségi súlyuknál fogva is erős rést üt a megállapítások általános érvényén.

Ezenfelül távolmaradtak más nemzetek is a feszült politikai helyzet miatt, viszont más nemzetek több filmmel vettek részt, mint a multban. Ezek az utóbbi eltolódások azonban a filmvilág elmúlt évi termelésének megítélésénél keveset számítanak.

A bemutatott filmek alapján sajnálatos kell megállapítani, hogy

az multtal szemben szemebetűnő haladásról semmiféle vonatkozásban nem beszélhetünk.

Technikai téren a fekete-fehér hangosfilm dominált s csak két színes játékfilmet láttunk, amelyek az elmúlt év legjobbjaihoz hasonlíthatnak, de azoknál nem jutottak előbbre. Ki kell emelni a „Négy toll” című Associated Talking Pictures Ltd. film szép tömegjeleneit és főleg a nagyon szép színes úsztatásokat, amelyek feltétlenül haladást jelentenek.

Nem beszélve az apró technikai tökéletesítésekről, természetesen

az egyes nemzetek gyártásában azután igen sok helyen örvendetes haladás látható a multtal szemben,

ez azonban a világ filmgyártásának az élén haladók munkáját nem vitte előbbre és csak relatív fejlődést jelent.

Lényeges újításról hangtechnika téren sem számolhatunk be.

Ami pedig a filmművészetet illeti, szintén meg kell állapítani, hogy

kiugró alkotást nem kaptunk a versenyeken.

Természetesen sok szép film indult, közöttük rendezés, művészi játék, vágás, zene szempontjából dicséretre méltó munkák, de

minden vonatkozásban egészen kivételes művészi teljesítményt filmszerű feldolgozásban az idén nem láttunk.

Ha tehát összehasonlítást teszünk az elmúlt évek versenyeivel szemben, meg kell állapítani, hogy filmművészet tekintetében sem hozott sok újat az idei Filmbiennale. Általában igen sok dialógfilm szerepelt s csak

keves esetben éreztük a filmszerű megoldásokhoz vezető törekvést.

Még mindig nem szabadult a nagy átlag a színművészet hatása alól.

Ami pedig a feldolgozott tárgyakat illeti,

új utak keresését elsősorban a francia produkcióknál láttunk.

Emberi, gyakran igen mélyenszántó emberi, lélektani problémákat dolgoztak fel a francia gyártók, a legtöbb esetben elismerésre méltó művészi kivitelben. Kivéve a „Jeune filles en détresse” című Globe-filmet, az összes többi bemutatásra került film az emberi élet megrázóan drámai oldalát vitte vászonra s egy-két gyilkosság, haláleset minden filmben előfordult, s ennek következtében a rendőrség majdnem minden filmben szerepet kapott. Az emberi tragédiák és lélektani problémák megfilmesítése természetesen sok szép művészi színészi és rendezői teljesítményre adott alkalmat s ezt a legtöbb esetben valóban művészi módon oldották meg, nagy élvezetet szerezve a Lídó igényes nemzetközi közönségének. Jean Gabin mindkét filmjében óriási volt.

Az új és gyakran merész francia témák nem mindig mozdítottak persze konstruktív irányban. Viszont éppen a franciák szállottak síkra igen bájos, kedves feldolgozásban a túltengő válás ellen a „Jeune filles en détresse” című filmben, amely az elvált szülők gyermekeinek szomorú sorsát dolgozta fel igen megkapóan.

Új utakat kerestek és találtak a svédek is,

akik mindhárom filmjükkel komoly meglepetést okoztak. Nemcsak az újszerű tárgykörükkel hódították meg a közönséget, hanem talán az összes in-

duló nemzetek közül az ő filmjeik voltak a legfilmszerűbbek. Kevés beszéd és dialógus helyett ügyes rendezésben és vágásban talált vizuális megoldások. És milyen felvételek! A felvételi szépségeikért kapott tapsokat igazán megérdemelték. Az évek óta keveset szereplő svéd filmnek a néma korra emlékeztető nevet szereztek az idén bemutatott svéd alkotások.

Kellemes meglepetést hozott a holland Nationale Film „Negyven év”-e is,

amely nemzetközi viszonylatban is megállja a helyét. Művészi, finom alkotás a csehek két filmje is, bár kissé elhúzódo, széteső cselekménnyel.

Elismerésre méltó munkát mutattak be a nemzetközi piacon nagyon ritkán szereplő és játékfilmet ritkán gyártó svájciak is.

Nekünk, európaiknak újszerűt adtak a japánok is,

ez az újszerűség azonban a kelet és a nyugat között világnézeti, művészeti, gondolkodásmódbeli szempontból fennálló óriási különbségekre vezethető vissza. Lassú tempójuk igen sok esetben elviselhetetlen az európai nézőnek, holott a képek gyakran igen szépek és a feldolgozott téma, mint kuriózum is érdekelné talán a közönséget.

Voltak azután a filmgyártás gyermekkorát élő kinematográfikat képviselő filmek, mint az argentinai és uruguay-i alkotások,

melyek megtekintéséhez bizony gyakran türelem kellett.

Ami pedig a házigazdát és legfőbb szövetségeseit illeti,

a két tengelyhatalom igen sok filmmel indult a versenyen. A németek hét filmmel képviseltették gyártásukat, míg olasz színek alatt nyolc film indult.

Igaz, hogy az olasz filmek között tulajdonképpen egy francia és egy spanyol produkció is szerepelt, míg a harmadik német-olasz közös gyártásban készült.

Az olaszok a legválogatosabb tárgyköröket dolgozták fel s igen gyakran értékesítették kiváló operatőreik nagyszerű hangját és zeneszerzőik kompozícióit. A remek ének és zene azután a nem kifogástalan filmet is előrevitte.

Az olasz filmgyártás határozott fejlődést mutat és, ha még ma nincs is egyvonalon az élnemzetekkel, a nagyszerű Cinecittában gyors lépé-

sekkel igyekeznek behozni e távol-ságot.

A németek szintén igen változatos műsorral vonultak fel. A „Pasteur életé”-re emlékeztető „Robert Koch”, a tudós professzor életének harcaiban Emil Jannings és Werner Krauss részére nyújtott művészi feladatot, melyet a két nagyszerű színész remekül oldott meg. A komoly tárgyú film mellett világháborús, majd katonai becsületre felépített, valamint vidám farsangi témákat éppúgy láttunk, azonfelül Csajkovszky tragikus életének feldolgozását, továbbá politikai szatírákat és bonyodalmas filmjüket.

Bár a németek nem jártak új tárgykörök útjain és nem szálltak olyan mélyen a lélekbe, mint a franciák, ügyes technikai megoldások, szép felvételek és gyors tempó jellemzik a német filmgyártás elmúlt esztendejének velencei reprezentánsait, amelyeknek nagy sikerük volt.

Az angolok két színes és egy fekete-fehér filmje minden tekintetben szép, érdekes, alapos előkészítő munka után gondosan feldolgozott alkotás, értékes rendezői és színjátszási művészettel kellemes, töretlen vonalvezetéssel, mint ez a kiemelkedő angol filmekre általában jellemző. A „Négy toll” tömegjelenetei grandiózusak, a „Mikádó” japán csoportjai színesek és kedvesek.

Újat azonban a filmvészet terén az angolok sem nyújtottak az idén.

Kultúrfilm vonalán sem számoltunk be komoly haladásról.

Itt a kép még hiányosabb, mint a játékfilmeknél.

Az amerikai kultúrfilmeken felül távolmaradtak az angolok is és csak igen kevés rövidfilmmel szerepeltek a franciák.

Az angolok néhány oktató jellegű hangos rövidfilmet neveztek be.

A legjobbak, mint általában mindig, a kultúrfilmbe vezető német rövidfilmek voltak.

Nagy számban kerültek bemutatásra. Felvételi technikában újat adott a „gyorsított” fotográfálás, amelyet igen ügyesen alkalmaztak a felhők alakulásáról szóló filmnél. De bravúros felvételeket láttunk a különböző katonai tárgyú rövidfilmekben szárazon, levegőben, vizen egyaránt és igen szépek a tudományos filmjeik is.

Meglepetést hozott a két belga kultúrfilm.

A ritkán látott belga filmgyártás képviselői magas filmkultúráról tanuskodtak.

Szépek a francia és a cseh kultúrfilmek is, valamint derék munkákkal mutatkoztak be Hollandia és Románia is.

A svájci rövidfilmek egy kivételével bizony még nem érték el a kultúr-nívót, valamint kevés jót láttunk a japán, spanyol és délafrikai kisfilmek terén.

A házigazda olaszok kultúrfilm terén aránylag előbbre vannak, mint a játékfilmgyártásban.

Néhány igen nívós olasz kisfilm került bemutatásra, amelyek külföldön is tetszésre számíthatnak.

Magyarország az idén mindkét játékfilmjével, valamint a négy rövidfilmmel komoly sikert aratott. Sem közönségsiker, sem kedvező sajtó-kritika terén nem értünk el még

egyik esztendőben sem ilyen ószinte sikert. Bárhogy döntsön is a később összeálló díjkiosztó zsűri, már most megállapítható, hogy a magyar filmek becsülettel megállták helyüket. Csak örömmel gondolhatunk a magyar filmek lidői bemutatására.

Hány magyar filmre számíthatunk az idei évadban?

Különböző napilapok hírei és különböző filmcégek túlkorán közzétett hírdetései következtében a magyar moztulajdonosok a legnagyobb mértékben tájékozatlanul állanak abban a tekintetben, hogy hány magyar filmre számíthatunk idei műsoruk összeállításánál.

Segítségére kívánunk lenni a hazai moztulajdonosoknak és az alábbiakban tárgyilagos ismertetést adjuk a magyar filmgyártás mai képének.

A Magyar Film Irodában idén készült filmek közül 2 Standard-film áll készen, 1 Atelier-film hagyta el a műtermet és 1 Atelier-film most kerül forgatásra.

A MFI műterme az idén a Filmalappal kötött elvi megállapodás következtében további játékfilmek gyártására ebben a naptári évben nem állhat rendelkezésre. A Hunnia filmgyárban mai napig műtermekesen két film áll: a Takács-film és a M. I. F. 1—1 filmje. Jelenleg forgatás alatt áll a Hunnia műtermében a Délibáb kft. egy filmje és a Hunnia-film egy filmje, vagyis eddig összesen 8 olyan magyar

film jutott műterembe, amely ebben a szezonban kerül bemutatásra.

A Hunnia filmgyár 2 műtermének teljesítőképességét figyelembevéve, számíthatunk arra, hogy a most már folyamatosnak látszó magyar filmgyártás során havonta 3 filmet fog a Hunnia produkálni. Tekintettel arra, hogy — a vidéki mozik szempontjából — az 1939/40. filmszezonban csak azok a filmek kerülhetnek számításba, amelyek legkésőbb március végéig megjelennek, így hát csak a január 15-ig műterembe kerülő filmek vehetők figyelembe a jövő szezon szempontjából, vagyis a már felsoroltakon kívül kb. további 9—10 magyar filmet tud a Hunnia e filmszezon számára produkálni.

Ha ehhez hozzászámítjuk még azt, hogy a Magyar Film Irodában 1940 január 1-től kezdve ismét lehet játékfilmeket forgatni és azok közül az első még márciusi megjelenésre el is készülhet, így alakul ki az alábbiak szerinti statisztika:

	Kész film:	Műteremben lévő film:	1940. jan. 15-ig műterembe kerülhet:
MAGYAR FILMIRODÁBAN	3	1	1
HUNNIÁBAN	2	2	12
Összesen:	5	3	13

Vagyis a fentiekből kitűnik, hogy sem azoknak a lapoknak nem volt igazuk, amelyek a magyar filmgyártás teljes csődjéről írtak, sem azoknak az optimista hírdetéseknek, amelyek egy-egy köl-

csönző cégnél 6—7, sőt több magyar filmet helyeztek erre a szezonra kilátásba. A valóság az, hogy 20—22 magyar filmünk lesz és azt kb. 7—8 filmkölcsonzó cég fogja forgalomba hozni. —i—n

Kassa négy mozijának új engedélyesei

Kassán négy mozi volt üzemben szeptember 1-ig, azóta azonban mind a négy mozi zárva van, mert az új engedélyesek technikai okokból nem tudták megnyitni a mozikat. Ma már kiadták azoknak a neveit is, akik a kassai mozikra az új koncessziót megkapták.

A jelentés szerint a Capitol mozgószínház koncesszióját ideiglenesen a következők kapták meg: Forgács Géza, a miskolci Magyar Élet című lap felelős szerkesztője, a volt Prágai Magyar Hírlap főszerekesztője, Oehlschleger Lajos kassai mérnök és özvegy dr. Máthé Gáborné kassai lakos.

A Central mozgószínház engedélyét Laczkó Tibor, a kassai Egyesült Magyar Párt irodájának volt tisztviselője, Libertiny Zoltán (Budapest) és özvegy vitéz Ghiczey Béláné született Rakovszky Zsófia (Budapest) kapta meg.

A Tivoli mozgó koncesszióját Korponay Sándor, a mozi eddigi főtítkára és Schirger Márta, az Egyesült Magyar Párt volt kassai kultúrhivatalának tisztviselője nyerték el, míg

a Tatra mozgószínház engedélyét Grusevsky Ferenc és Böhm Ferenc, akik az Egyesült Magyar Párt kassai irodájának titkárai, kapták meg.

Az új engedélyesek csütörtökön Kassán közös értekezletet tartottak, amelyen megvitatták a koncesszióval kapcsolatos sérelmeiket. Szózatatték, hogy az új engedélyeseket a játszó engedélytartama alatt évenként 33.600 pengő kifizetésére kötelezték a minisztérium által megjelölt célokra. A Capitol mozgószínház havonta 1200, a Central-mozi havi 500, a Tivoli-mozi havi 400 és a Tatra-mozi havi 700 pengőt köteles így kifizetni. A Capitol-mozgót ezenkívül még arra kötelezték, hogy a Keresztény Nemzeti Liga felvidéki csoportja részére havonta 800 pengőt, a magyar tudományos fajvédő szövetség részére pedig havi 400 pengőt fizessen az engedélytartama alatt. A Central-mozi engedélyokiratában feltételként jelölték meg, hogy a minisztérium által kijelölendő köztámogatásra szolgáló egyének vagy hazafias egyesületek részére havonta 500 pengőt fizessen.

Az új engedélyesek hosszabb vita után arra a megállapításra jutottak, hogy az előírt szolgáltatásokat a színházzal nem bírják el. Ennek alapján kimondották, hogy küldöttséget menesztnek Jaross Andor miniszterhez és intervencióját kérik a súlyos feltételek törlése vagy megfelelő módosítása érdekében.

A magyar filmgyártás problémája*

Írta:

CASTIGLIONE HENRIK

m. kir. kereskedelmi tanácsos, a budapesti CORSO filmszínház és a SLÁGER filmeket kölcsönző filmforgalmi kft. ügyvezető igazgatója.

(Talán mondanunk sem kell, hogy tanulmányunkat a háború kitörése előtt írtuk, így annak tendenciája az akkori, — mondjuk: normális — viszonyokra vonatkozik. A változott körülmények alapján várható film-behozatali nehézségek természetesen más helyzetet teremtenek. A külföldi import egyes relációkban mélyreható eltolódásokat vonhat maga után, mely esetben a magyar filmgyártás problémája kétségtelenül előnyösebb fordulatot vesz. Súlyos, sőt végzetes tévedés lenne azonban az a feltevés, hogy az esetleg bekövetkező filmszüket a magyar produkció ellensúlyozni tudja. Kétségtelen, hogy a nehezebbé váló filmpiaci viszonyokat feljavítja egy fokozott hazai tevékenység, de ennek is meg lenne a maga természetes határa. Bizunk abban, hogy a külföld a változott nemzetközi gazdasági és politikai helyzet helyes és bölcs felismerésével elsősorban a saját érdekében minden lehetőt elkövet, hogy a magyar piacot ne veszítse el.)

A hangosfilm nyelvi nehézsége ott, ahol csak a későbbi évek folyamán, vagy pedig egyáltalán nem honosodott meg a nemzeti filmgyártás, a mozipark fejlődését az első időben nemcsak meggátolta, hanem vissza is fejlesztette.

Kétségtelen, hogy ebben a sajnálatos jelenségben a hangos filmmel kapcsolatos tekintélyes investíciónak is volt szerepe, amelyet a kisebb igényű és ennél fogva alacsonyabb rezszivel működő színházak, — különösen a térhódítás első időszakában, mikor a leadó gépek körül a konkurencia még nem fejlődött ki és ennek folyamányaként monopólisztikus helyzetüket igen erős mértékben kihasználhatták, — nem vállalhatták. A súlyosabb ok mégis csak az volt, hogy az idegennyelvűség az újdonság varázsának megszűntével a néma film elképzelhetetlen számú híveit hosszú időre visszatartotta a „beszélő” moztól.

Logikus, mert aki nem bírja a film nyelvét, a feliratokra kénytelen támaszkodni. Ha figyelembe vesszük, hogy egyegy filmben 600—1.000 felirat van, ezek elolvasása a film vetítési idejének egyharmad-háromötöd részét veszi igénybe. Ez annyit jelent, hogy a filmnek csak kétharmad, illetőleg kétötöd részét van módjában szemlélni (és élvezni?), míg a másfél órás filmből fél órát, esetleg egy teljes órát olvasni kénytelen.

Már most, ha tekintetbe vesszük, hogy az analfabétizmus állandó csökkenése korántsem jelenti a folyékony és gyors olvasni tudást, természetes, hogy főleg a műveltség alacsonyabb fokán álló népeség szinte teljesen elmaradt a „hangos” filmtől.

Hatásában az egyiptomi hétszörös közé tartozik az a kataklizma, amelyet az első időben a hangosfilm egyes, a jelzett kategóriákba tartozó országok körében okozott.

Bár Magyarország népességének művelődése mérföldes lépésben halad előre, az olvasni tudásban való gyakorlata, az ország gazdasági struktúrájában rejlő természetes okoknál fogva, nem tarthatott lépést azzal a követelménnyel, amelyet a feliratos hangosfilm kötött technikája (vetítési üteme) vont maga után.

Igy Magyarország moziparkja sem mentesült a hangosfilm hatása alól, ami a színházaknak erre az időre vonatkozó számszerű alakulásának statisztikai adataiból sajnálatos módon tükröződik vissza.

*Tanulmányunk adatai csak a forrás teljes megnevezésével vehetők át.

A hangosfilm első évétől: 1929-től kezdve mozijaink száma a következő:

Év:	Mozik száma:
1929	539
1930	498
1931	479
1932	446
1933	414
1934	398
1935	411
1936	488
1937	496
1938	517

Színházparkunk számszerű hanyatlása 1934-ig tartott. 1935-től — különösen 1936-ra — alakulási görbéje ismét felfelé ível és ez az örvendetes fejlődés nagyjában jelenleg is folyamatban van.

Kedvező alakulásának egyetlen magyarázata a magyar filmgyártás megindulása.

Már 1933-ban 7 hazai film készült el, amelyek száma 1934-ben 11-re emelkedett. 1935-től 14, 20, 32, és — 1938-ban — 31 magyar filmet hoztak forgalomba.

Természetes, hogy a magyar filmgyártás országos viszonylatban csak később érezte hatását.

Három év alatt 32 magyar film gyűlt össze. Igen tekintélyes készlet, amelynek nyomán 1936-ról 1937-re 77, évek óta územen kívül helyezett színházunk gyűjtötte fel újból transzparenseit és nyitotta ki berozsdásodott kapuit.

De mindennél beszédesebb és ékezen szólóbb, ha a két adatsort: színházaink és a gyártott filmek számát egymással szembeállítjuk:

Év:	Gyártott filmek száma:	A mozik száma:
1933-ban	7	414
1934-ben	11	398
1935-ben	14	411
1936-ban	20	488
1937-ben	32	496
1938-ban	31	517

Aki nem volt vidéki moziban és nem látta azt a lélekemelő hatást, amelyet a vetítőtávonról áradó magyar szó vált ki egyszerű magyar véreinkből, az talán sohasem fogja megérteni a hazai filmgyártás folyamatosságának biztosításában rejlő nagy nemzeti értékeket és érdekeket. Aki nem látta, hogy édes anyanyelvünk megszólalása milyen odaadást, testben és lélekben való egybeforradást von maga után a film és a falu között, az nemzetnevelő szempontból sohasem fogja át-

érezni a magyar filmgyártás elengedhetetlen szükségességét.

Egy pillanatig sem tagadható, hogy a magyar film úttörőit elsősorban a „business” készítette tevékenységre. Ha azonban az elért eredményt tekintjük, megdöbbentő adatok tárulnak elénk, amelyek...de várjunk a kommentárral, előbb beszéljen a legkérlelhetlenebb, legridegebb, de egyben a legobjektivebb kritikus: a megvesztegethetetlen statisztika.

Az utóbbi másfél évben készült filmek közül 37-nek az üzleti eredményét tárjuk fel az alábbiakban. Az adatokat az első pillanatban szinte kétkedvvel fogadják még a szakember is: talán tévesen tüntetik fel a magyar filmgyártás üzleti kulisszatitkait.

A számszerű felvilágosítást azonban olyan helyről kaptuk, amelynek szavahihetőségében és megbízhatóságában sem okunk, sem jogunk kételkedni.

A magyar filmgyártás mérlege valóban olyan sajnálatos módon alakul, ahogy azt mozaikszzerű összeállításunk mutatja.

A 37 film gyártási és forgalombahozatali költsége 4.666.000 P-t tett ki, vagyis egy-egy film szóbanforgó költség-átlaga 126.000 P. Ezzel szemben a 37 film után kölcsöndíjakból, külföldi eladások licenzeitől és a cenzúrajegy-bevételekből befolyt 3.662.500 P. Ezek szerint

a 37 film gyártóit 1 milliós veszteség érte.

A kiadástöbblet filmenként 27.000 P, ami a befektetett tőke több mint egyötödének (21,4%) felel meg.

A 37 film közül összesen háromnál találta meg számítását — egynél úgy, ahogy — a vállalkozó, míg a többinél súlyos, egyes esetekben szinte katasztrófális vereség érte ezeket a „rideg üzletembereket”, akiket az eredmény a magyar filmgyártás hőseivé, sőt önkéntelen vértanúivá tett.

A fennmaradó 34 filmnél a veszteségarány a következő:

A filmek száma:	Veszteség a gyártási költség %-ában:
6	10%-on alul
6	10—20% között
15	20—30% között
3	30—40% között
3	40—50% között
1	50%-on felül

Ha kissé visszaillesztünk azokra a változásokra, amelyek néhány évre vissza-

menőleg a kölcsönzői fronton bekövetkeztek, amikor évtizedes cégek szűntek meg azért, mert egy emberöltő tevékenysége révén összekuporgatott vagyonukat a magyar filmgyártásba fektették és utolsó fillérjüket is elvesztették, a részletek közelebbi ismerete nélkül is el kell hinnünk a táblázat lesújtó adatait.

Ez a kimutatás egyben kézzelfogható magyarázata a Hunnia súlyos veszteségeinek is és annak a nagy problémának, amely a gyártásban beállott stagnációban rejlik.

Szinte önkéntelenül is felvetődik a kérdés: ilyen körülmények között hogy akadhatnak mégis magyar filmgyártók?

Egyszerű a válaszunk. Ezek a sorsjegytulajdonosok mentalitásával kezdik meg próbálkozásukat: abban a reményben, hogy az ő filmjük az a sorsjegy, amelyik nemcsak a főnyereményt, hanem a prémiumot is megnyeri.

Csak enyhíti, de távolról sem szünteti meg a magyar filmgyártásban rejlő vállalkozási veszélyt a gyártók újabb üzletpolitikája: a magyar filmek mellé import-filmeket is kötnék. Vagyis a magyar filmeket csak azoknál a mozikon helyezik el, amelyek a külföldi filmeket is átveszik. Miután a magyar műsorok kötelező arányszáma alapján a hazai filmeket venni kell, természetesen, hogy a színházak vállalják az idegen műsorokat is.

Ez a megoldás azonban — ha egyáltalán valamelyest is annak nevezhető — nem lehet kielégítő, legkevesebb egy nagy, nemzeti célok és feladatok szolgálatába állítandó filmgyártás fundamentuma.

Ha ismételtelen elmélyedünk a fenti táblázat adataiban, osztatlanul meg kell állapítanunk azt a lesújtó diagnózist, hogy

a magyar filmgyártás kérdésében valami alapvető beteges szimptóma van, amely annál súlyosabbnak mondható, mert általános jellegéből következtetve

nem akut, hanem krónikus baj. 37 film mérlegéből csak 3 aktív, a többi pedig passzív. A magyar filmgyártás jelenlegi helyzete olyan, hogy ha nem ismerjük fel a betegség okát és nem sietünk a gyógykezeléssel, a szervezet — évekigondos és fáradságos munkája, — rövidesen elsorvad.

Elpusztulna az ország legfiatalabb, de hatásában, jelentőségében és hivatottságában egyik legfontosabb kulturális temploma, amelyet valami csodálatos és megmagyarázhatatlan fanatizmussal és — mint látjuk, — a legsúlyosabb áldozatok árán emelt a magyar filmszakma.

A betegség diagnózisa: a magyar filmgyártás túldimenzionált volta! Sokkal több film készül, mint amennyit a lukrativitás veszélye nélkül a piac elbírná.

A piac alatt úgy a színházakat, mint a kölcsönzőket és a gyártókat értjük.

Három év óta évente 30 magyar filmet forgatnak, amit ab ovo lehetetlen beilleszteni abba a keretbe, amely arányban állna az ország tényleges össz-filmszükségletével és azzal az összeggel, amit a magyar moziközönség erre a szórakozásra egyáltalán áldozhat.

A filmgyártásnak van egy nemzetközi tapasztalatokon nyugvó gyakorlati szabálya, amely alól senki, egyetlen állam sem vonhatja ki magát, erőszakos úton és módon legkevesebbé. A nagy számok közismert törvényszerűségéhez hasonló ez az alaptétel, amely szerint a filmgyártás költségeinek az ország moziparkja által fizetett kölcsöndíjakból kell megtérülnie. Ez a filmgyártás hátvédje, amellyel a filmgyártás kvantitatív és kvalitatív amplitúdójának arányban kell lennie.

Számszerűleg természetesen nincs megállapítva ez a „gyártási koefficiens”, de az alábbi nemzetközi adatokból azt az alapigazságot, amelyet fennebb leszögeztünk, minden ellenvéleményt elhallgatva — megállapíthatjuk.

Ország*	A gyártott filmek száma:	A mozipark nagysága:
Ausztria (1937)	15	762
Belgium (1938)	—	790
Csehszlovákia (1937)	51	1937
Franciaország (1938)	122	3810
Görögország (1938)	—	170
Jugoszlávia (1938)	—	383
Lengyelország (1935)	15	769
Nagy-Britannia és Írország (1938)	138	5300
Németország (1938)	99	6700
Norvégia (1937)	3	247
Olaszország (1935)	46	4049
Románia (1938)	—	372
Svájc (1938)	—	354
Svédország (1938)	29	2049
Magyarország (1938)	31	517

*Zárjelben annak az évnak a feltüntetése, amelyre az adatok vonatkoznak.

Ez a két számoszlop már önmaga is beszél, de hangját felerősíteni kívánjuk, hogy mindenki meghallja, akit a szóbanforgó kérdés akár csak akadémiákon érdekel, mégpedig olyképp, hogy

a gyártott filmek számát az ország moziparkjának nagyságához arányosítjuk, kiszámítva, hogy hány színházra jut egy-egy hazai film.

Az eredmény igen érdekes és elengedhetetlenül tanulságos.

Ország	Hány mozira jut 1 hazai gyártású film:
Ausztria	51
Csehszlovákia	38
Franciaország	31
Lengyelország	51
Nagy-Britannia és Írország	39
Németország	67
Norvégia	82
Olaszország	89
Svédország	70
Magyarország	16

Csehszlovákia adatától eltekintve, amely annak kirívó dokumentuma, hogy mint minden ténykedésében, úgy ebben a vonatkozásban is a legerőszakosabb politika vezette, Franciaországban és Nagy-Britanniában egy-egy hazai filmre 31, illetőleg 39 mozi jut. Ez az arányszám összehasonlíthatatlanul alacsonyabb, mint a többi országnál kiszámított arány. Logikus, aminek magyarázataként a következő körülményre hivatkozunk:

A világ angol nyelvterületén 250, a francia nyelvterületén 120 millió ember él. A szóbanforgó államok filmjei ezek szerint világszerte jelentőségek. A kevésbé elterjedt világnyelven beszélő filmek koefficiense — ha szabad ezt a meghatározást használnunk — sokkal magasabb.

Ezzel szemben nálunk annyi film készül, hogy 16 mozira jut 1—1.

Az adatok diszharmoniója annyira szembeötlő, hogy további kommentárt feleslegesnek tartunk.

A GYÓGYKEZELÉS MÓDJA KÉTFÉLE:

1. vagy az államra hárul a magyar filmgyártás támogatása,

2. vagy csak annyi filmet készítsünk, amelyek száma arányban áll az ország szükségletével, illetve a magyar filmekre eső kötött teherviselő képességével.

Nehogy bárki is súlyos tévedésbe essék, szükségesnek tartjuk megjegyezni, hogy a kérdés megoldásában végzetesen elhibázott lépés volna a külföldi filmek behozatalának megszorítása. Ezek óta kialakult gyakorlat állapotította Magyarországot filmszükségletét; ehhez hozzá kell tenni, ezt restringálni annyit jelent, hogy a mozi közönségét szoktatnánk el a legnépszerűbb szórakoztató eszközöktől, amivel együtt a magyar filmgyártás sírját is megásnánk. Tanulmányunk szűk kerete nem engedi meg, hogy a szóbanforgó kérdéssel bővebben foglalkozzunk, de szakemberek részére írjuk: ennyiből is meg fognak bennünket érteni

A magyar közönség évente — a gazdasági és a bel-, valamint külpolitikai viszonyoktól függően — 20—22 millió pengőt áldoz „mozira”. Ha a színházak az egész éven át csupa Greta Garbo és Bors István-filmeket játszanának, ez az összeg még akkor is alig emelkedne, egyszerűen annál az oknál fogva, mert háztartási büdzséje — a felbillenés veszélye nélkül — erre a célra nem enged meg többet.

Ebből az összegből kerekén 6 millió pengő jut a filmvállalatoknak kölcsöndíj címén. (Magyarország évi filmszükséglete átlag 210 film, ezek szerint 1 film átlagos nyers hozadéka 30.000 pengő.)

Tudjuk, hogy egy importált film átlag 20.000 pengős teherrel indul; 180 külföldi film ezek szerint 3.600.000 pengős megterheléssel kezdi meg karrierjét(?). Ezek szerint a magyar anyagra 2.5 millió pengő marad. 30 filmet számítva, 1—1-re jut átlag 80.000 pengő, holott csak a nyers gyártási költség átlag 110.000 pengő. Ez filmenként már is 30.000 pengős kiesést jelent anélkül, hogy az egyéb költségeket (reklám, forgalombahozatal rezsije, stb.) figyelembe vennők.

Egyszerű számításunk mellett is megállapítható, hogy a mai szakmai viszonyok mellett az importőrök legalább is

Premier Plan

SIGLER FRIGYES

Tizenkilenc évvel ezelőtt helyezte magát nyugállományba mint százados és azóta nem volt rajta uniformis. Ennek ellenére ma is a katona méltósága, fölénye, határozottsága jellemzi megjelenését, beszédét és cselekedeteit. Úgy állunk meg előtte, mint a feljebbvalóknak előtt. Minden szavát parancsnak tekintjük, aminthogy valóban nincs appellátá az ellen, amit kijelent. Igaz, hogy a katonaember megfontoltsága, meggondoltsága előzi meg minden szavát. 1924-ben került az Universal kötelékébe, amelynek ma is igazgatója. Ritka érzékkel nyergelt át a kereskedelmi életre, a filmeladási üzletra, amely még a vérbeli kereskedőtől is egy hatodik érzéket követel. Üzletfelei, kartársai tisztelettel, szeretettel érintkeznek vele irodájában. Azon kívül csak ünnepnapokon látható. Legáltalább közgyűlésnek, vagy miniszterközi ankétnak kell lennie valahol, ahová a hivatalos helyiségén kívül elmegy. Zárkózott, csöndes ember, akit a munkáján túl más nem érdekel. Az OMME nemrég választotta meg ügyvezető elnökül, de erről a tisztségéről már is lemondott. Nyilvános helyen, magántársaságban csak akkor fogjuk látni, ha majd Deanna Durbin el látogat Budapestre.

nem keresnek, a magyar filmgyártók pedig ráfizetnek. Elképzelhető, hogy az amerikai és a külföldi filmeket importáló magyar cégek azért tartják fenn üzemüket, hogy még a házi rezsijüket se keressék meg, vagyis évről-évre veszteséggel zárják le mérlegüket?

A MEGOLDÁS MÓDJA?

Miután az algebrai egyenlet egyik oldala: az ország filmszükségletének a száma és annak hozadéka fix, világos, hogy csak a másik oldalt kell rendeznünk olyképp, hogy

a jövedelmezőség lehetősége alapján arányba hozzuk a magyar filmek számát az importált filmek számával.

Az egyenlet kiszámítását nálunk illetékesebbekre bizzuk, de

meggyőződésünk, hogy az eredmény nem lehet 10—12 magyar filmnél több.

Vagyis — szerény véleményünk szerint —

évi 10—12 magyar film az a mennyiség, amelyet a magyar piac az anyagi eredménytelenség veszélye nélkül elbír.

Természetesen más a helyzet, ha az ál-

lam a magyar film nemzetnevelő, népművelő, nemzetgazdasági és propagandisztikus jelentőségénél fogva a hazai gyártás érdekében áldozatot kíván hozni. Magától értetődően nemcsak olyan irányban, hogy a vállalkozóknak eléleget nyújt vagy biztosít, hanem bizonyos arányban rizikót is vállal.

Tanulmányunk adatai világos útmutatói e támogatás összecszerűségének.

Miután ebben az esetben az állam minden valószínűség szerint bizonyos garanciákat fog kívánni abból a szempontból, hogy anyagi áldozatkészsége megfelelő helyre jusson és valóban azt a célt szolgálja, amelynek érdekében a bőkezűséget gyakorolja, azonkívül módja legyen az elszámolások és a forgalombahozatal tekintetében a legmesszebbmenő ellenőrzést is gyakorolnia, legyen szabad megjegyeznünk, hogy tudomásunk szerint van egy olyan szervünk, amely ebből a szempontból az állam jogos kívánságait és igényeit támogatni és végrehajtani tudja, amely már a multban is organizációjával segítségére volt a gyártóknak és amely nélkül a magyar filmgyártás már régen abba a súlyos helyzetbe került volna, amelyben jelenleg van.

Ankét a kereskedelmi minisztériumban a külföldi filmek behozatala ügyében

Az elmúlt héten nyilvánosságra került a Magyar Nemzeti Banknak az az elhatározása, hogy ezentúl nem utal ki valutát azokra a külföldi filmekre, melyek vételárát úgynevezett nemes valutában: dollárban, fontban, vagy francia frankban kell fizetni.

A külföldi filmeket forgalombahozó kölcsönvállalatokat súlyosan érintette a Nemzeti Banknak ez a hirtelen határozata és ezért a érdekelt cégek az OMME közbenjárásán keresztül az összes illetékes tényezőkhöz fordultak a rendelkezés megmáltására, illetőleg enyhítése céljából. A megmozdulás eredményeképpen szerdán, szeptember 13-án délelőtt miniszterközi ankét zajlott le a kereskedelemügyi minisztériumban, ahol a következők jelentek meg: Kőszeghy István m. tanácsos (keresk. min.), br. Villani Lajos dr. követs. tanácsos (külügymin.), Bornemisza Béla műszaki tan. (iparügyi min.), Balogh László dr. m. o. tanácsos (min. ein.), Kaczián Ervin dr. m. titkár (belügym.), a Nemzeti Bank és a Külkereskedelmi Hivatal képviselői. A filmszakmából az OMME részéről Pogány Frigyes dr. h. áll. titkár, mint az egyesület elnöke, Erdélyi István dr., mint az Egyesület titkára, végül az amerikai cégek képviselőiben Sigler Frigyes, az Universal igazgatója és Kovács Emil a francia filmimportőrök nevében.

Az ankétan Pogány Frigyes dr. áll. titkár ismertette a filmpiac mai helyzetét és kilátásait és rámutatott arra, hogy a mozik filmellátása ez év december végéig is hiányos, a szezon második felében pedig abban az esetben, ha beáll a behozatali tilalom — előreláthatóan nagy fennakadás lesz a premierfilmszínházak műsorszükségletében. Arra kérte tehát az illetékeseket, hogy — ha a Nemzeti Bank fenntartja azt az álláspontját, hogy nemes valutát nem

tud filmek behozatalára fordítani —, legalább a filmhittelt tegye lehetővé zárolt pengő-számlára történő befizetés alakjában. Tekintve, hogy egyes filmeladók hajlandók hitelezni a licencciját, csak a kópia árát nem, kérte, hogy Németországból, Olaszországból és Jugoszláviából behozhatók legyenek kópiák ezeknek az országoknak pénzéért. Kérte továbbá, hogy legalább azokra a filmekre engedélyeztessék a vételár átutalása, amelyekre az illetékes szervek a valutát már engedélyezték.

A hatósági szervek a filmszakma kérésére a következő információt nyújtották. Megváltozhatatlan álláspont az, hogy nemes valutájú országokkal szemben hajlandó a Nemzeti Bank eladósdást vállalni, tehát még zárolt pengő kifizetést sem engedélyez. Tiszta képet kívánnak azonban atekintetben, hogy mennyi a magyar piac filmszükséglete. Ezért — az előbbi általános elvek figyelembevételével mellett — az OMME-től olyan javaslat kidolgozását kérik, amelynek alapján biztosítható lenne Magyarország idei szezonbeli műsor-igénye. Számolnia kell azonban a javaslatnak azzal a megváltozhatatlan körülménnyel, hogy az elmúlt évadbeli 200 filmre rúgó szükségletet legalább 40—50 filmmel csökkenteni kell. Ugyanakkor figyelembe kell venni azt, hogy a nem nemes valutájú országok: Németország és Olaszország filmjei az idén a szokottnál nagyobb számban fognak bejönni hozzánk.

Ezzel végetért az ankét.

Értesülésünk szerint az OMME már elkészítette azt a javaslatot, amelyre megbízást kapott. A javaslat lényege az, hogy az idei szezonra rendelkezésre álló csökkentett filmmennyiséggel takarékoskodni kell. Ennek a módozatait jövő héten fogjuk közölni, illetőleg ismertettjük majd az OMME javaslatait.

HIVATALOS RÉSZ FILMKAMARA

BUDAPEST, VI. BAJZA-UTCA 18

TELEFON: 113-305, 116-977

Felhívás mozgófényképszínházakhoz

Felhívom az összes magyarországi mozgófényképszínházakat, hogy az 1939. évi IV. tc. végrehajtása tárgyában kiadott 7720-1939. M. E. sz. rendelet 31. §-ának megfelelően jelentsék be alkalmazott igazgatóikat, vagy igazgatási tennivalókat ellátó ügyvezetőiket. A bejelentés határideje: szeptember 20. Ugyancsak felhívom az érdekelt igazgatókat vagy igazgatási tennivalókat ellátó ügyvezetőket, hogy a felvételre szolgáló bejelentőlapokat mielőbb igényeljék. Az igényléssel egyidejűleg felbélyegzett válaszborítékot és a bejelentőlap árát, 20 fillért bélyegben küldjék be. A bejelentőlap pontosan kitöltve, okmányokkal (állampolgársági bizonyítvány, 6 hónapnál nem régebbi erkölcsi bizonyítvány, üzemi vezetői igazolvány, származási okmányok, alkalmaztatási szerződés, stb.) felszerelve legkésőbb 1939. október 1-éig juttatandó el a Színművészeti és Filmművészeti Kamara filmművészeti főosztályához. Az ezen idő után beérkezett kérelmek csak későbbi időpontban kerülnek tárgyalás alá s így a felvételre jelentkező további működésben hátrányt szenved. A csatolandó melléletek tekintetében a bejelentőlapok hátlapján lévő tájékoztató szolgál pontos útmutatásul. Amennyiben az üzemi vezetői igazolvány valamely oknál fogva a felvételi időtartama alatt (körülbelül két hét) nélkülözhető nem volna, ez esetben a bejelentőlap 4-es rovatába annak száma jegyzendő be. Az eredeti származási okmányokon kívül azok egyszerű (nem hites) másolata, fotókópíja is beküldendő. A bejelentőlapok beküldésével egyidejűleg 20 pengő felvételi díj és 4 pengő 50 fillér negyedévi minimális tagdíj befizetése válik szükségessé, ami a bejelentőlapoz mellékelte csekkbefizetési lap felhasználásával eszközölhető.

Kiss Ferenc s. k.

A Színművészeti és
Filmművészeti Kamara
elnöke.

*

Ertesülésünk szerint a Kamara az elmúlt héten minden érdekelt mozgófényképszínháznak külön felhívást is küldött.

MOZISOK KÜLDÖTTSEGE A KAMARÁBAN

A szeptember 7-én tartott választmányi ülés elején megjelent a keresztény mozi-alkalmazottak küldöttsége, név szerint Rennard Béla, az Uránia filmszínház igazgatója, Libertiny Zoltán, a Forum filmszínház igazgatója és Vörös Gyula, a Glória mozi vezetője. A küldöttség a mozi-sóknak a Kamarába való belépési kötelezettségével kapcsolatosan memorandumot nyújtott át a választmányának a mozisok kamarai felvételének módzataival össze-

függő kívánságok ismertetéséről és a mozisokkal jelentősen megnövekedő Kamara szervezeti megválasztásának szükségességéről. A memorandumot Rennard Béla ismertette részletesen a választmány előtt, majd Kiss Ferenc elnök válaszolt a kívánságokra, hangsúlyozva, hogy a Kamara, most, amikor végre a filmszakma egyik legfontosabb ágát, a mozisokat rövidesen üdvözölheti kebelében, teljessé válik, — hiánytalanul végezheti majd nemes feladatát és eredményesebben fogja elérni célját.

ÚJ TAGOK:

A filmművészeti főosztály választmányának 1939. évi szeptember hó 7-én tartott ülésén felvett kamarai tagok nevei:

I. művészeti ügyvezetők: 6451/1939. Dénesfay-Dinich Ödön, 6560/1939. Dr. Pflumm Tibor.

III. művészeti ügykezelők: 6595/1939. Aszmann Ferenc, 5032/1939. Babay József, 4717/1939. Bibó Lajos, 5107/1939. Dr. Bókai János, 4436/1939. Boronkay Sándor, 4994/1939. Bónyi Adorján, 6113/1939. Büky György, 4637/1939. Csurka Péter, 3177/1939. Felkai Ferenc, 5145/1939. Dr. Gergelyffy Gábor, 4783/1939. Kodolányi János, 6636/1939. Laurisán Miklós, 5195/1939. Dr. Matolay K. Géza, 4774/1939. Móricz Zsig-

hang-
és
képanyag
a
legtökéletesebb

mond, 4202/1939. Nagymihály Sándor, 5123/1939. Dr. Nyáry Andor, 5492/1939. Dr. Orbók Attila, 6565/1939. Pusztaszery Margit, 5165/1939. Ráthonyi János, 5239/1939. Segesdy László.

V. művészi segédzemélyzet: 5843/1939. Gáspár József, 5817/1939. Hegedűs Kálmán, 5867/1939. Seregély Irma.

ÁTMINOSÍTÉSEK

Az 1939. évi szeptember hó 7-én tartott választmányi ülésen az alábbi kamarai tagok minősítették át:

a művészeti ügyvezetők szakcsoportjába: Németh Károly előbbi beosztásának meghagyása mellett Schramm Alfréd rendes tagként a IV. szakcsoportbeli gyakorlatos minőségének fenntartása mellett, Takács Antal felvétellezői minőségének törlése és gyártásvezetői beosztásának fenntartása mellett;

a művészeti ügykezelők szakcsoportjába: Beöthy Lidia filmíróként, előbbi beosztásának meghagyása mellett. Sándor Lajos ügyelőként, előbbi beosztásának meghagyása mellett;

az igazgatási és műszaki ügyvezetők és ügykezelők szakcsoportjába: Jeszenszky Ferenc gyártásvezetőként, előbbi beosztásának meghagyása mellett..

TÖRÖLT TAGOK

Az 1939. IV. tc. 11. §-a szerint zsidó nem lehet mozgófényképeket forgalombahozó vagy előállító vállalat igazgatója és igazgatási tennivalókat ellátó művészeti ügyvezetője. Ennek a törvényes rendelkezésnek az alapján tehát az alább felsorolt kamarai tagokat — minthogy zsidónak tekintendő személyek és mert vállalati igazgatói minőségben a filmművészeti főosztály ügyvezetőinek szakcsoportjában foglaltak helyett — az említett csoportból törölni kellett: Deák Jenő (Deák-film), Fodor Adolf (Phöbus), Hirsch Lajos (Hirsch és Tsuk), Horovitz Richárd (Művész-film), Pless Ferenc (Harmonia), dr. Soltész Zoltán (Alfa). Nevezettek a törvénytől azzal a megjegyzéssel kaptak értesítést, hogy a határozat ellen a 6090/1938. M. E. rendelet 48. §-a alapján, 1 napon belül fellebbezhetnek az Országos Színművészeti és Filmművészeti Tanácshoz.

FILMGYÁRTÓK FIGYELMÉBE

A szeptember 7-iki választmányi ülés elhatározta, hogy a magyar filmek gyártási vezérkarában a következő helyeket okvetlenül be kell tölteni, illetőleg ezeket a helyeket csakis egy-egy, külön személy vállalhatja, aki ugyanannál a filmgyártásánál más szerepet nem vállalhat: gyártási vezető (aki egyben művészeti vezető is lehet), felvétellező, rendező, segédrendező (azelőtt: rendező-asszisztens), ügyelő (azelőtt: segédrendező) és naplóvezető (azelőtt: scripter). Természetes, hogy egy film gyártásánál a vezérkar többi helyét is (író, operatőr, cutter, zeneszerző, hangmérnök stb.), ezek az állások azonban a fenti megkötöttséget nem vonják maguk után. Itt említjük meg, hogy a legutóbbi választmányi ülés határozatilag kimondta, hogy ezentúl a magyar filmek vezérkarában a segédrendező-asszisztens elnevezés helyett: segédrendező, a segédrendező helyett: ügyelő és a scripter helyett: naplóvezető elnevezésnek kell szerepelnie úgy a gyakorlatban, mint később a filmen.

Technika és művészet

Irtta
MANNINGER JÁNOS

Azról, hogy a film művészet-e, igen sokat irtak már pro és kontra. Az alábbiakban azon az úton kíséreljük meg a filmnek mint művészi fogalomnak a technikából kiinduló elemzését, hogy a mozgó képet az időbeli művészetek közé sorozzuk be és pedig azon az alpon, hogy a film a legkülönfélébb mozgásoknak mozgóképben való megrögzítésére alkalmas eszköz.

A mozgókép technikai vívmány és ha ezt a vívmányt mégis a művészettel akarjuk valamilyen vonatkozásba hozni, úgy olyan összehasonlítási lehetőségeket kell keresnünk, amelyek megmutathatják azt, hogy egy technikai eszköz általában mi módon gyakorolható döntő befolyást a művészetek eddigi fejlődésére.

Tekintsük mindenekelőtt az időbeli művészeteket.

Időbeli művészetek közé tartoznak mindazon művészetek, amelyeknek lejátszásához bizonyos idő szükséges, ellentétben a térbeli vagy képzőművészetekkel, amilyenek a festészet, szobrászat és építészet.

Elsőrangú időbeli művészetek a zene, a költészet és a tánc. Elemeiben ez a három nem jelent egyebet, mint a magasságában és színezetében megkülönböztethető hang mozgását, az emberi szó artikulált hangjainak mozgását és testeknek a térben való mozgását. Ezt a három elemet a művész ritmikusan, tehát hangsúlyozott és hangsúlytalan időrészek periódikus sorakoztatásával egybekapcsolja és művészi hatások elérésére használja fel. Aszerint, hogy ezek az alapelemek egymagukban, másod- vagy harmadmagukkal kombinálva lépnek fel, keletkeznek a különböző műfajok. Hangoknak ritmikus mozgása egymagában eredményezi az abszolút zenét, szavak ritmikus mozgása a költészetet; e kettő együtt az éneket. Ritmikus térbeli mozgás egymagában a zenénélküli táncot, ugyanaz megfelelő kombinációban a zenés táncot eredményezi. Szavak mozgása térbeli mozgással kombinálva adja a drámát; mindhárom együtt a daljátékot, operát.

Ha visszatekintünk a művészetek történetében, úgy azt látjuk, hogy ezek a különböző kombinációk nem mindig szólaltak meg egyforma erő-

vel és hatással. Az a forma, amelyben a művész a közönségnek megnyilatkozott, sok változáson ment keresztül.

Kezdetben azt látjuk, hogy az ihletett lantos művészi formában és közvetlenül szól közönségéhez. Abban a kultúrkorszakban tehát egybeesik a művészi alkotás a művészi reprodukcióval.

Ha továbbmegyünk egy lépéssel, azt látjuk, hogy a mester tanítványokat gyűjt maga köré, akik az ő dalait, költeményeit megtanulva és átvéve járulnak hozzá azok terjesztéséhez. Ebben a korszakban már különválnak a szerző produkciója gondolatának egy külön művésztársadalom útján történő reprodukálásától.

A reprodukciónak és reprodukciónak e fázisai közé, tehát az alkotó és reprodukáló művész közé a haladó technika ekkor egy további fázist iktatott: az írás és nyomtatás fázisát. A művész gondolatait írásban rögzítette le. Megszületett a szerzői kézirat, amelyet leírás, majd nyomtatás útján sokszorosítottak.

Lényeges itt annak felismerése, hogy ennek az új, ma már magától értetődő fázisnak közbejött a művész és közönsége közötti viszonyra valóban módosító hatással volt. Ezek a módosítások és hatások, ha nem is váltak egyformán nyilvánvalókká minden vonalon, a művészetek minden ágában kimutathatók. A költészetre például egyenesen forradalmasítóan hatottak. Az elmesélésre szánt eposzból már olvasókhöz szóló regény lett és az elszavalásra született költemény is olvasmánnyá vált, csakúgy, mint az előadásra hivatott dráma.

Hogy pedig a modern kottairásnak immár ezer év előtti feltalálása és nyomdai lerögzítésének lehetősége a zeneművészet példátlan fellendülésére vezetett, az ugyanolyan nyilvánvaló, mint az a tény, hogy a modern hangszermuzsika a precízióstechnika vívmányai nélkül elképzelhetetlen lenne. Ugyanitt vehetjük számba szintén a színpadtechnika gyakorlati fejlődését és annak visszaható befolyását a drámairók művészi alkotásaira.

Miután mindezekből világosan kitűnik, hogy a technika vívmányai az időbeli művészetekre alakító hatással voltak, vonjuk le ebből a mai

Olvasóinkhoz!

Lapunknak, a kormányrendelettel csökkentett terjedelmére való tekintettel, több állandó rovatát mellőzni vagyunk kénytelenek. Szűkre szabott helyünkön csakis a legfontosabb, aktuális cikkeknél és híreknek adhatunk nyilvánosságot. Mégis azon igyekszünk, hogy a nyomdatechnika rendelkezésünkre álló eszközeinek igénybevételével korlátozott terjedelmünket minél gazdaságosabban használjuk fel.

időkre vonatkozó következtetésünket.

A film, a hangplemez, a hangosfilm és a rádió is megajándékozott bennünket egy-egy ilyen új technikai fázissal. Egy-egy új lehetőséggel, melyek párhuzamos jelenséget alkotnak az írásnak és nyomtatásnak történelmi és történelemelőtti időkben keletkezett fázisával.

És ha eltekintünk azoktól a fogyasztóktól, amelyeket a filmek és a rádióknak egyelőre még szemére lehet vetni, úgy azt látjuk, hogy a film- és rádióadta új fázis ugyanabban a helyzetben van ma a szerzővel szemben, mint valamikor az írás és nyomtatás fázisa volt. Ami annyit jelent, hogy valamint az írott vagy nyomtatott szó értékét, úgy a filmét is a szerző, az alkotó produkciója szabja meg.

Hogy a filmnek a művészethez keves köze van, az éppannyira helytálló, mint amennyire nincs köze a művészetnek annak, ha valaki írni vagy nyomtatni tud. Amennyiben azonban ez a lehetőség és képesség odavezetett, hogy Goethe „Faust” című drámáját a nyomtatás fázisának állapotába hozhatta, úgy látszik, mégis csak van a dolognak valami köze a művészethez és pedig abban az esetben, ha egy új Goethe, egy új Madách a filmet választja költői gondolatainak kifejezőeszközeként. Hogy ezt milyen mértékben teszi meg ma vagy fogja megtenni a jövőben, az attól függ, mennyire leszünk képesek a filmtechnikát művészileg gyümölcsözővé tenni, milyen lehetőségeket fog benne a művész találni arra, hogy mondanivalóját éppen a film sajátos eszközeivel mondja el az embereknek.

Forrásmunka: Hans Erdmann: „Der Film im Rahmen der Zeitkunst.”

ÚJ FILMEK

Gibraltár

Irtá: Stelli, Campaneez és Jacot
Rendezte: Fédor Ozep
Főszereplők: Erich von Stroheim,
Vivianne Romance, Roger Duchesne
Gyártotta: Gloria-Film
Beszél: franciául
Magyar szöveg: Siklósi Iván
Hossza: 2663 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Sláger
Szabemutató: Corso, szeptember 9

*

Gibraltár közelében egy angol csapat-szállító hajó titokzatos körülmények között felrobban. A kémelhárítóosztály mindent elkövet, hogy leleplezze a merénylőket, sikertlenül. A vezérkarba beosztott tisztok állandóan figyelik a hajók körül szorgoskodó embereket. Csak Jackson hadnagy nem teljesíti kötelességét, ő egy spanyol táncosnőbe bolondult és a tenger idejét Tanger mulatójában tölti, ahol a szép Mercedes fellép, amikor azonban Nilcox ezredes leánya Londonból megérkezik és tiszteletére bált rendeznek, a mulatságon ott van Jackson is, mert gyermekkorra óta ismeri Maud-ot, aki szerelmes a hadnagyba. Ezen az estén eltűnik a páncélszekrényből az angol flotta titkos irásának kulcsa, az újjelnyomatból megállapítják, hogy a tettes Jackson. Lefokozzák és 20 évi várfogságra ítélik. De Jackson megszökik a fogságból, a spanyol táncosnőhöz menekül és beáll Marson bandájába. Ez a Marson, egy nemzetközi kalandor, intézi a lázadó arabok fejének megbízásából az angolok elleni merényleteket. A banda tagja a spanyol táncosnő is. Jackson azonban nem hazaárulásból követte el tettét és állt be a bandába, hanem felsőbb utasításra kapta a titkos megbízást és elítélése is azért történt, hogy elterelje róla a gyant. Jackson-nak hősies önfeláldozással sikerül leleplezni a kémszervezetet és annak félelmes fejét, Marsont. Mercedes életével fizet kémkedéséért, Maud pedig Jackson felesége lesz.

*

A legnemesebb kvalitásokkal értékes francia remekmű, amely Erich v. Stroheimet ismét új oldaláról mutatja be. Izgalmas meseszöveg, drámai fordulatok, rendezési ötletek, meghatározó részletek a film fő jellemzői. Az utóbbiban odáig megy az író, rendező és a színészek, hogy könygöző nézőket is láttunk, amikor kigyúltak a lámpák.

Potyautas

(Les 5 sous de Lavarède)

Irtá: Paul d'Ivoi és H. Chatrillat
Rendezte: Maurice Cammage
Főszereplők: Fernandel, Josette Day,
André Roanne
Gyártotta: Gray-Film
Beszél: franciául
Magyar szöveg: Pacséry László
Hossza: 2859 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Sláger
Szabemutató: Corso, szeptember 9

Lavarède Armand 30 millió frankot örököl nagybátyjától azzal a kikötéssel, hogy az összeget csak akkor kapja meg, ha 100 nap alatt bejárja a világot 5 sou-val a zsebében. Ha ezt a vállalkozást nem tudná végrehajtani, úgy az örökséget két barátja: Murlington és Bouvreuil kapja. Ők ketten tartoznak ellenőrizni, hogy Lavarède tényleg teljesíti-e a kikötést. Murlingtonnak van egy leánya, akinek megtetszik Lavarède és bátorításával segítségére van neki. New-Yorkba úgy jut el, hogy Tartinovic zongoraművész magával viszi hangverseny-körútjára „kotaforgató”-nak. Az óceánjárón megismerkedik három amerikai gangsterrel, akik meglepetéssel konstatálják, hogy Lavarède hasonló Silvero nevű cinkosukra, akit néhány nap mulva kivégeznek. A gangsterek felhasználják ezt a hasonlóságot. Mikor partot érnek, elkábitják és kicsereleik a fegyházban ülő Silveróval. Alig tér magához a cellában Lavarède, máris viszik a villamos székbe. Az utolsó pillanatban kiderül a tévedés, San Franciscoból úgy jut el Kalkuttába, hogy egy kínai ópiumbarlangban véletlenül megtudja, hogy egy csempészhajón fegyvereket szállítanak Kantonba — koporsókban. Befekszik egy ilyen koporsóba és ügyes trükkkel sikerül is neki a helyszínre jutni. Kalkuttából Bouvreuil költségén Kairóba jut: a világméretű út utolsó állomására. Most már csak vissza kell jutnia Párisba. Ebben Murlington leánya van segítségére. A marseille-i repülőgépre szerződött őt rádió-gépésznek és miután nem ért a rádióhoz, majdnem katasztrófába sodorja a gépet és utasait. Végre mégis megérkezik Marseille-be, két nappal a terminus lejárta előtt. Innen részben rendőrházban, részben egy elcsent biciklin teszi meg a 800 kilométeres utat Párisig. Az utolsó pillanatban a helyszínen van, sőt megvan az 5 sou-ja is, ami az útra magával vitt. Megkapja a 30 milliót és feleségül veszi Murlington kisasszonyt.

*

A szakbemutató közönsége végignevette a filmet és azt hiszik, ennél jobb kritikát nem írhatunk. Amit a francia szellemiség fordulatok mesében, helyzetkómiában nyújt ezúttal, azt még francia vigjátékban is ritkán látjuk együtt.

A szerelem tolvaja

(Stolen Life)

Irtá: Margareth Kennedy
Rendezte: Paul Czinner
Főszereplők: Elisabeth Bergner
és Michael Redgrawe
Gyártotta: Paramount
Beszél: angolul
Magyar szöveg: Lakner Artur
Hossza: 2525 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Paramount
Bemutatta: Corso, szeptember 11

*

Muralt, az előkelő diplomata két leányával Sylviviával és Martinával együtt nyaral. A két lány, bár megtévesztésig hasonlít egymásra, életfelfogásban, jellemében és szokásokban teljesen különbözik egymásól. Sylvia legnagyobb szenvedélye a flört, Martina épp az ellentétje Sylvianak. Magányos életet kedvelő természetű, aki Svájcban egész nap a hegyeket mássza. Egy ilyen kirándulás alkalmával ismerkedik meg Allannal, a fiatal

angol természettudóssal. Elhallgatja előtte, hogy van egy ikertestvére, mert az első látásra beleszeretett a férfibe. Allan elmondja neki, hogy a közeijövőben nagyszabású tudományos expedíciót vezet a Himalayába, de mielőtt elmenne erre a hosszú útra, szeretné megismerni Martina édesapját, akitől meg akarja kérni leánya kezét. Amikor Allan találkozik az öreg Muralttal, megismerkedik Sylviviával is és amitől Martina tartott; bekövetkezett. Sylvia élénk temperamentuma, kacér magatartása nem marad hatás nélkül Allannal. Ugy érzi, hogy tulajdonképpen Sylvia természete felel meg neki jobban. Martina látja, hogy álmái összeomlanak. Szó nélkül tudomásul veszi, hogy Allan Sylviat választja feleségül. A házasság után Allan társaival együtt elutazik Ázsiába a Himalaya meghódítására. Munka hónapok Allantól csak ritkán érkezik egy-egy levél. Sylvia imádja a vitorlázó sportot és egy reggel Martinával együtt a parti halászkok figyelmeztetése dacára csónakba száll. Elkapja őket egy vihar. Ennek a viharnek Sylvia áldozatul esik és Martinát is csak az utolsó pillanatban tudják megmenteni. Amikor Martina a kórházi ágyon magához tér, legnagyobb megdöbbenésére azt tapasztalja, hogy mindenki Sylvianak tartja őt. Martina először arra gondol, hogy eloszlátja ezt a végtelen félreértést, de később eszébe jutott Allan, akit még mindig halálisan szeret és elhatározza, hogy egész életében végigjárja Sylvia szerepét. Amikor felgyógyul, elmegy Allan kastélyába, ahol a személyzet is abban a hiszemben van, hogy ő a ház úrnője. Néhány hét mulva megérkezik Ázsiából Allan expedíciója. Európai útjuk első állomása Athén, ahová Martina is leutazik. Amikor találkoznak egymással, Martina nem tudja megmagyarázni Allan különös és hideg viselkedését. Martina úgy érzi, hogy most másodszor is el fogja veszteni Aliant, ha nem vállalja be neki az igazságot. Drámai jelenetek közt közli vele, hogy ő nem Sylvia és csak azért vállalta magára Sylvia szerepét, hogy együtt lehessen azzal a férfivel, akit szeret. Allan megdöbbenve hallgatja Martina vallomását, de úgy érzi, hogy Martina a sors tévedését tette jóvá, mert ők azok, akik egymáshoz tartoznak.

*

A Paramount új filmje teljesen Elisabeth Bergnerre van felépítve. A kitűnő sztár meg is felel a várakozásnak: a nehéz, egymástól merőben különböző karakterű ketős szerepben lenyűgöző alakítást nyújt. A többi szinte nem is fontos, bár a film egyébként is átlagon felüli alkotás. Kiváló munkát végzett még a rendező: Paul Czinner is.

5 óra 40

(A törvény nevében)

Irtá: Babay József és Szatmári Jenő
Rendezte: Tóth Endre
Művészeti tanácsadó: Kiss Ferenc
Asszisztens: Bán Frigyes
Zene: Fényes, Szabolcs

Főszereplők: Tasnády Mária, Makkay Margit, Kiss Ferenc, Uray Tivadar, Greguss Zoltán, Hajmássy Miklós, Kőpeczy-Boócz Lajos, Peéry Piri, Pethes Sándor, Rácz Vali, Baló Elemér, Vaszary Piroska, Bókay Ferenc, Fogarassy Mária, Hidvéghy Valéria, Kiszely Ilona, Kompóthy Gyula, Kőkény Ilona, Kőváry Gyula, Szöcs Péter, Vándory Gusztáv

Gyár: Hunnia, 1939
Beszél: magyarul
Produkción: Takács Antal
Felvételvezető: ifj. Lázár István
Kép: Eiben István
Hang: Lohr Ferenc
Összeállította: Bánky Viktor
Díszlet: Vincze Márton
Hossza: 2300 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Hunnia
Demutatta: Royal Apollo, Atrium,
szeptember 12

*

Petrovich Marion már egy esztendeje különváltan él a férjétől. Leánykorában szerelmes volt Henry Tessierbe. A leány gazdag apja azonban ellene volt a házasságnak és Tessier elhelyeztette magát Párisból, míg Marion férjhez ment Petrovich Róberthez, akiről csak az esküvője után tudta meg, hogy közönséges kalandor és csak a pénzéért vette el. Szabadulni akar férjétől, annál is inkább, mert közben találkozott Tessierrel, aki mint hírneves vizsgálóbíró kerül vissza Párisba. Petrovich azonban nem akar válni. Az asszony detektívvé figyelte és mikor a detektív jelenti, hogy Petrovich délutánokint egy fiatal hölgyet fogad a lakásán, rajta akarja kapni. A ravasz szélahámos azonban csak oda akarta csalni az asszonyt, akiből kicsikarja, hogy csak azért akar válni, mert máiba szerelmes. Most még kevésbé akar elválni, hiszen így többet kaphat. Az asszony kétségbeesetten elpanaszolja azt Tessiernek, aki elhatározza, hogy személyesen fog Petrovichsal beszélni. Tessier éppen egy gyilkossági ügyben nyomoz, amelynek Taccani Eleonora, a valaha világhírű énekesnő az áldozata. A nyomok Taccani magántitkára, Louis Melottira irányítják a gyanút és Tessier vonaton letartóztatja a Montecarlóba menekülő Melottit. Azonban kételyei merülnek fel, hogy vajjon tényleg Melotti-e a gyilkos. A nyomok egy Bijou nevű fiatalemberhez vezetnek. Ez a fiatalember a gyilkosság előtt meglátogatta a meggyilkoltat és Taccani házi-orvosa, dr. Marechal előzőleg hallotta, amikor telefonon beszélt Taccanival és pénzt kért tőle. Ennek a Bijounak azonban nyoma veszett. Tessier egy bárban találkozik Petrovichsal és rá akarja bírni a válásra, ő azonban fölényesen és szemtelenül viselkedik vele szemben is. Petrovich már menni akar, amikor Tessier hallja, hogy egy fiatalember Bijounak nevezi Petrovichot és észreveszi, hogy Petrovich óraláncán egy olyan amulett lóg, amilyent a meggyilkolt szokott ajándékozni barátainak. Gyanakszik, hogy Petrovichnak valami köze lehet a gyilkossághoz, ő az a titokzatos Bijou. Meg akarja idézni Petrovichot, amikor az megjelenik nála a hivatalban. Izgalmas beszélgetés következik a két férfi közt. Tessier rábizonyítja Petrovichra, hogy ismerete Taccanit, ő az a bizonyos Bijou, hogy ő a gyilkosság idején az asszonynál járt, pénzre volt szüksége, mert egy váltót kellett kifizetnie és mikor beigazolódik, hogy Petrovich ujjlenyomata teljesen egyezik a lakkövön talált ujjlenyomattal, amellyel az asszonyt megfojtották, letartóztatják Petrovichot, aki hangoztatja ártatlanságát. Minden Petrovich ellen szól. Az utolsó percben azonban kiderül ártatlansága. Tessier letartóztatja az igazi gyilkost, Petrovich pedig Amerikába utazik új életet kezdeni.

HIREK

BEZÁRTÁK AZ ANGOL ÉS FRANCIA MOZIKAT

Anglia után most Franciaország is elrendelte a nyilvános szórakozóhelyek bezárását — a mozgóképszínházakat sem véve ki. A mozik bezárása a közönség körében azonban olymértvű nyugtalanságot és elégedetlenséget váltott ki, hogy a nagy angol és francia lapok mind hangozóbban sürgetik a zárvaratási tilalomnak legalább is a filmszínházakra vonatkozó felfüggesztését. Németország ezzel szemben igen kevés helyen s inkább rendészeti és légvédelmi okokból rendelte el a mozik üzemének korlátozását, de hír szerint még ezeket is rövid időn belül fel fogják oldani. A német mozik különben újabban mind részletesebb heti híradókban mutatják be a most folyó háborúk eseményeit. A híradók hossza eddig 300—350 méter volt, mostanában 5—600 méterre át pergetik le a nagy napok érdekességeit. A kópiák számát is felemelték nyolcszázról 1600-ra.

LEZÁRULT A MIF RÉSZVÉNYJEGYZÉSE

A magyar keresztény filmgyártás megindítására alakult *Magyar Írók Filmje Részvénytársaság* illusztris részvényeseinek névsora egy újabb előkelőséggel szaporodott. József királyi herceg járult hozzá jegyzésével ehhez a nagyszabású akcióhoz, amely máris tanujelét adta, hogy kitűzött céljait százszázaléki megvalósítja. A részvényjegyzések a *Községi Takarékpénztárnál* még mindig folynak, a jegyzések határideje azonban a közeli napokban lejár. Mindössze még csak néhány nap van hátra és a hét végén a részvényjegyzéseket lezárják. A legnagyobb magyar filmvállalkozás alakuló közgyűlését a közeljövőben tartják meg.

A SZINIAKADÉMIA FILMTANFOLYAMA

A Színművészeti Akadémia most kapta meg a kultuszminisztertől a jóváhagyást, amelynek értelmében filmszínész és rendező tanfolyamot indít már ebben a tanévben. Ezért az Akadémia a felvételi vizsgára jelentkezéseket szeptember 19-ig elfogad.

UTÁNJÁTSZÓ SZÍNHÁZ LETT A KAMARA

E héttel kezdve a *Kamara* filmszínház, amely eddig premierben mutatott be filmeket, az utánjátszó mozik sorába lépett. Naponta hat előadást tart: egyet délelőtt és ötöt délután meg este olcsó helyárakkal.

WESEN UND DRAMATURGIE DES FILMS

címen hatalmas filmtudományos munka jelent meg a német könyvpiacra *Iros* szerző kiadásában. A vaskos, albumalakú kötetet még nem volt alkalmunk tanulmányozni és így arra később visszatérünk. Tartalmának ismertetéséről ideiktatjuk az alcímeit: *Filmkunst (Filmherstellung), Filmpublikum. Für die Praxis, für das Studium, für den Filmfreund.* Az újdonság ára 36 márka (29 pengő).

AZ OMME ÚJ SZAKÉRTŐJE

Nemrégiben tartott választmányi ülésén az OMME egyhangúlag *Simonyi Vilmos* okl. gépészmérnököt választotta meg az Egyesület hivatalos szakértőjéül. *Simonyi Vilmos* régi, kedvelt kartársunk, aki 1913 óta aktív tagja a szakmának és legutóbb a MMOE-ben működött hasonló minőségben és sikeresen.

A KERESZTÉNY MOZIALKALMAZOTTAK MEGBESZÉLÉSE

A budapesti mozik keresztény ügyvezetői vasárnap délelőtt megbeszélést tartottak a zsidótörvény végrehajtási utasítása következtében beállott új helyzetről, amely — mint ismeretes — kötelezővé teszi a filmszínházak ügyvezetőinek és alkalmazottainak a *Kamarába* való belépését. A mozik tömeges bevonulása a *Kamarába* magával vonja a Filmkamara eddigi struktúrájának a megváltoztatását. Néhány száz új taggal szaporodna a *Kamara* taglétszáma. A mozik leszögezték álláspontjukat és külön mozifőosztály felállítását kívánják a *Kamarában*. A vasárnap délelőtti megbeszélésen *Rennard Béla*, az *Uránia* filmszínház igazgatója beszámolt a kérdés jelenlegi állásáról és bejelentette, hogy a közeli napokban a keresztény mozik és filmszínházi alkalmazottak küldöttségben megjelennek a kultuszminisztériumban, ahol kérni fogják kérésük kedvező elintézését. A megbeszélésen *Liberty Zoltán*, a *Forum* filmszínház igazgatója ismertette példák felsorolása kapcsán a szakmai visszaéléseket.

MEGALAKULT AZ ERDÉLYI FILMGYÁRTÓ KFT.

A napokban jegyzett be a cégbiróság 30.000 pengő alaptőkével és *Erdélyi filmgyártó kft.* néven egy új, kizárólag magyar játékfilmek gyártásával foglalkozó új vállalkozást, amelynek tőrsztagjai *Erdélyi István* dr. és *Katona Jenő* dr., akik a céget külön-külön is mint ügyvezetők jegyzik. Az új vállalat a folyó filmszezonban három magyar filmet szándékozik gyártani, amelyek közül az elsőnek *Nőké a szó* az ideiglenes címe. Ennek a vigyátnak a külső felvételeit a múlt héten már le is forgatta *Somkúti István*. A filmet *Pusztaszery Margit* írta, *Báán Frigyes* rendezte, szereplői: *Lukács Margit, Németh Romola, Berkó Lili, Kiss Mányi, Hajmássy Miklós, Mály Gerő, Latabár Kálmán* és *Timár Kató*. Az *Erdélyi filmgyártó kft.* második filmje a *Bercsényi huszárok* című nagy katonafilm lesz, míg harmadik filmnek a cég — nevéhez méltóan — egy erdélyi témájú reprezentáns filmet tervez. A vállalat valamennyi újdonságát a *Kárpát*-film hozza forgalomba.

VÁLTOZÁS A FILMBANK IGAZGATÓSÁGÁBAN

A *Filmbank Rt.* a napokban rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen *Gerő István* bejelentette igazgatósági tagságáról való lemondását. Utódjául a közgyűlés *Adorján Domokost* választotta meg.

MOZITÜZ GÖRÜGORSZÁGBAN

Athén-ből jelentették, hogy *Lemnos* szigetén tűz ütött ki egy moziban és rövidesen hatalmas arányokat öltött. *Negyven ember meghalt és 80 megsebesült.*

(Folytatás a borítólapon II. oldaláról)

1936. évben készült, 1068 m hosszú, keskeny mozgófényképet.

c) Fellebbezés folytán a m. kir. belügy-miniszter úr 60.361—1939. V. B. M. számú határozatával korlátozás nélküli engedély-okiratot nyert:

A Broadway rózsája (Rose of Washington Square) (Fox) hangos, zenés dráma 5 felvonásban, a 20th. Century Fox filmgyárban 1939. évben készült, 2410 m hosszú mozgófénykép.

d) Fellebbezés folytán a m. kir. belügy-miniszter úr 59.622—1939. V. B. M. számú határozatával korlátozással engedély-okiratot nyert:

Egy párisi ház (Derrière la façade (Művészfilm kft.) hangos életkép (szatíra) 5 felvonásban, a Regina filmgyárban 1939. évben készült, 2493 m hosszú mozgófénykép.

e) Az engedélyokirat kiadását megtagadta:

Egy gazdátlan fej története (Joaquin Murrieta) (Metro G. M.) hangos dráma 1 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1939. évben készült, 302 m hosszú mozgófényképtől.

f) Külföldre kivinni engedélyezte:

1. Árpád híd (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 22 m hosszú,

2. Csónakkaraván (M. F. I.) néma riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 156 m hosszú,

3. Pusztai szél (Palatinus) hangos dráma (keskeny) 2 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 842 m hosszú,

4. Bura Sándor és cigányzenekara (Palatinus) hangos, zenés film (keskeny) 1 felvonásban, a Hunnia filmgyárban 1939. évben készült, 106 m hosszú mozgófényképet.

Budapest, 1939. évi szeptember hó 2-án.

Dr. Szöllőssy Alfréd s. k.
elnök,
miniszteri tanácsos.

A szerkesztők címe:

Dr. ÁGOTAI GÉZA

Iroda: IX., Könyves Kálmán körút 15.
Telefon: 146-346

Lakás: XI., Fűrj-utca 4. Tel.: 257-036
VÁCZI DEZSŐ

Iroda: IX., Könyves Kálmán körút 15.
Telefon: 139-211

Lakás: VIII., Üllői-út 42. Tel.: 136-386

Lapszemle:

RÁDIOELET, 1939. IX. 8. *Megyery Ella: A velencei nemzetközi filmverseny elhalasztotta a díjazást. (3 képpel.)*

MAGYARSÁG, 1939. IX. 10. *A zsidó-örvény és a moziengedélyesek.*

MAI NAP, 1939. IX. 12. *Egy ormán-sági legény 3 napig is gyalogolt egy-egy filmért.*

ESTI UJSÁG, 1939. IX. 12. *A keresztény mozisok mozifőszakosztály felállítást kéri a Kamarában.*

AZ EST, 1939. IX. 12. *A Nemzeti Bank nem ad valutát külföldi filmekre.*

MAGYARORSZÁG, 1939. IX. 12. *Külföldi filmek behozatala. (Az amerikaiak tovább szállítják Budapestre filmjeiket). Hevenyészett jegyzetek Disney új filmjeihez.*

NEMZETI UJSÁG, 1939. IX. 12. *Sok magyar film készül az idén. — (Kevés francia film lesz.)*

MAGYARORSZÁG, 1939. IX. 12. *Előadás a mozilátogatókról, a repüléstről és az őseimberről az angol tudóskongresszuson. (A moziba menekülünk.)*

NÉPSZAVA, 1939. IX. 12. *Miért mennek moziba?*

NEMZETI SPORT, 1939. IX. 12. *Ki emlékezik...*

AZ EST, 1939. IX. 13. *Hét filmkölcsönző igazgatóját törölte a Kamara tagjai sorából.*

MAGYARORSZÁG, 1939. IX. 13. *Hét filmvállalkozót töröltek a Kamarából (Meg lehet-e feliebbezni a váratlan intézkedést?)*

MAGYARSÁG, 1939. IX. 13. *Rajkay László: A Siegfried-vonal, ahol a világ sorsa dől el... (Riport egy riportfilmről.)*

NEMZETI UJSÁG, 1939. IX. 13. *Ludvig Dénes: Rostavizsgán esnek át a külföldi filmek. (A filmcenzurát megelőzően tervezik a filmrostát. Új rendszert vezetnek be a moziéletben.)*

KÉPES KRONIKA, 1939. IX. 17. r. r.: *Halló Marika! (Babelsbergi levél.) (2 képpel.)*

FILM, SZINHÁZ, IRODALOM 1939. IX. 13. *Cserépy Arzén: Hogyan lett film a Földindulásból?*

NÉPEGÉSZSÉGÜGY, 1939. VIII. 15. -r- -r-: *A film jelentősége az orvosi oktatásban. (Lapszemle.)*

A TÖKE, 1939. IX. 14. *Megszűnik egy filmvállalat, mert az ügyvezetői nem tagjai a Filmkamarának. (Gerő István megvált a Filmbanktól.)*

Premiermozik műsora:

ÁTRIUM
CASINO
CITY
CORSO
DÉCSI
FORUM
KAMARA
OMNIA
RADIUS
ROYAL APOLLO
SCALA
URÁNIA

5 óra 40
A tökéletes férfi
Éjjeli kaland
A szerelem tolvaja
A Siegfried-vonal
Az élet komédiája
Minden vihar elül
Café de Paris
Riadó Indiában
5 óra 40
A három testőr
A Siegfried vonal

szep. 12-től Hunnia
Repríz STANDARD
Repríz Hirsch és Tsuk
szep. 11-től Paramount
szep. 12-től UFA
szep. 11-től Metro
utánjáték. Mozgóképüz.
repríz MŰVÉSZ
szep. 13-től Mozgóképüz.
szep. 12-től Hunnia
szep. 4-től Fox
szep. 7-től UFA

TORDA JÓZSEF

Első magyar
diapozitív specialista
Kitüntetve Paris, Grand Prix
Reklámok
Üzemi tervezetek
Felolvasások diapozitívei
Fotónagyítások
BUDAPEST,
VII., Rákóczi-út 57/B
Telefon: 131-320

HIRADÓK

MAGYAR VILÁGHIRADÓ

M. F. I.
812. sz.

1. Szép fővárosunk hangulatos negyede a Rózsadomb. (M. F. I., Megyer, Zsabka, Nagy L.)
2. Két ősi ellenség, a kutya és macska barátkozása. (M. F. I., Kerti)
3. A MASz elsőosztályú kizárásos atlétikai viadala. (M. F. I., Horváth)
4. Új vasút épül Taracköz és Aknaszlatina között. (M. F. I., Kiss E)
5. Jelenet a „Csodatükör” rádióhangjáték próbájáról. (M. F. I., Megyer, Marton)
6. Amita Deivi hindu táncosnő bemutatója Rómában. (Luce)
7. Arendt győzött a Tiberis folyamuszó-bajnokságon. (Luce)
8. Kelet-Csehország sziklamászóinak paradicsoma.
9. Folyik a sorozás és csapatszállítás Németországban. (Ufa)

FOX HANGOS HIRADÓ

XIII. évf. 37. sz.

1. Az angol John Cobb rekordja az utahi sósivatagon.
2. Walter Stewart megnyeri a kaliforniai másfél mérföldes tengeri úszóversenyt.
3. Svájci népnünpély Zürichben.
4. Az Osló-államok brüsszeli konferenciája.
5. Milliók pusztulnak el a tűzben Lindenben (New-Yersey).
6. A németek nyugati erődítményei.
7. Franciaország megerősített határai.
8. Vidám majomtársaság.
9. Repülőverseny az Egyesült Államokban.
10. Sportünnepély Ausztráliában.

- Adler Ferenc moziberendezés és moziképviselet**, VII., Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 149—431.
- Agfaphotó**, V., Nádor-u. 12. T.: 110—190, 124—194.
- Alfa film**, VII., Erzsébet krt. 8. Telefon: 144—808, 140—028.
- Arany filmducco**, VIII., Dankó-utca 22. Tel.: 149—489.
- Atelier film**, VII., Erzsébet-krt. 8. Tel.: 333—736. Raktár a házban.
- Aurora film**, VII., Rákóczi-út 4. Tel.: 136—036.
- Balogh—Orbán**, VII., Hársfa-utca 6. Tel.: 132—940.
- Beregi Ernő adm. szerv. iroda**, V., Tátra-utca 15/b. Telefon: 311—537.
- Cinema**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 337—570. Raktár a házban.
- Continental film**, VII., Rákóczi-út 12. Tel.: 133—532. Raktár: VII., Erzsébet-körút 8.
- Csepreghy film**, VII., Erzsébet-krt. 9—11. Tel.: 141—200.
- Deák film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 136—635. Raktár a házban.
- Diatyp laboratórium**, VII., Rottenbillier-u. 19. Tel.: 145—304.
- Eco film**, VII., Rákóczi-út 12. Telefon: 342—976. Raktár: VIII., Népszínház-u. 21. Tel.: 342—984.
- Electra film**, XIV., Thököly-út 21. Tel.: 337—578.
- Elektric kinotechnikai vállalat**, vetítógépek, hangleadók készülékek, vetítosznek stb. legnagyobb raktára, VIII., Röck Szilárd-u. 18. Tel.: 344—782.
- Engel Fülöp**, V., Sas-u. 7. Tel.: 184—005. Erdélyi filmgyártó kft., VII. Erzsébet-krt. 8. Tel.: 340—350.
- Farkas J. M.** VIII., József-körút 19. Tel.: 132—805.
- Fehér Endre**, VII., Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 135—696.
- Filmatyp laboratórium**, XIV., Szentos-u. 60. Tel.: 296—371.
- Filmcenzura**, IV., Eskü-tér 6. Tel.: 183—072, alemn.: 183—073.
- Filmexpress kft.**, VII., Erzsébet-körút 9. Tel.: 133—671, 133—672.
- Filmértékesítő**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 333—797.
- Filmfotó üzem**, VIII., Röck Szilárd-u. 11. Tel.: 130—805.
- Filmkamara**, VI., Bajza-u. 18. Telefon: 113—305, 116—977.
- Filmservice**, VII., Erzsébet-körút 9—11. T.: 144—888, 136—888.
- Fox film**, VIII., Rákóczi-út 9. Tel.: 139—437, 131—658. Raktár: VIII., Rákóczi-tér 11. Telefon: 139—437, 131—658.
- Gevaert**, V., Deák Ferenc-tér 3. Telefon: 180—318.
- Grawatsch Ottó**, VIII., József-körút 71. Tel.: 145—193.
- Güttler Antal**, lásd: Palatinus film.
- Gyimesy Kásás Ernő**, a MAGYAR FILM kiadóhivatali főnöke, XIV., Semsey Andor-u. 5. Tel.: 499—752.
- Hajdu film** XIV., Gyarmat-utca 39. Tel.: 279—999.
- Hamza film**, XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 297—999.
- Hangosfilmgyártó kft.**, VII., Erzsébet-krt. 8. Tel.: 144—808.
- Harmonia film**, VII., Akácfa-u. 7. Tel.: 135—287. Raktár: VIII., Népszínház-u. 21. Tel.: 142—984.
- Hausz Mária**, VII., Erzsébet-krt. 9—11.
- Hebel Gyula szállító**, VI., Váci-út 1. Tel.: 115—947.
- Helikon filmvállalat**, VIII., Röck Szilárd-utca 24. Tel.: 133—705. Raktár: VII., Erzsébet-körút 8.
- Hermes film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 140—028.
- Hirsch és Tsuk**, VII., Dohány-u. 42. (Kamara mozi) Tel.: 143—835 és 144—027.
- Hunnia filmhelyező irodája**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 132—828, 132—888.
- Hunnia filmgyár Rt.** (Filmipari Alap), XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 297—999, 297—622, 297—085, Bingert János dr. ig.: 296—060.
- Ibusz filmszállítás és kölcsönzés**, V., Bálvány-u. 2. Tel.: *180—876.
- Kamara**, VI., Bajza-u. 18. Tel.: 113—305, 116—977.
- Kárpát film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 340—350. Raktár a házban.
- Kino film**, VIII., Röck Szilárd-u. 20. Tel.: 136—942. Raktár a házban.
- Kodak**, V., Báthory-u. 6. Tel.: 114—158, 114—184.
- Kovács és Faludi laboratórium**, XIV., Gyarmat-u. 35. Tel.: 297—855. Synchron műterem: XIV., Gyarmat-u. 49/b. Tel.: 297—487.
- Kormos Miklós filmvállalata**, VII., Erzsébet körút 9—11. III. 5. Tel.: 133—036.
- Kovács Emil és Társa**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 145—948. Raktár a házban.
- Központi filmkezelő**, VII., Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 144—863, 139—990.
- Krupka filmgyár és laboratórium**, XIV., Bácskai-u. 29/b. Tel.: 496—741.
- Kultúr film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 137—438.
- Lajta Andor**, XIV., Thököly-út 75. Tel.: 297—076.
- Lux film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 143—195. Raktár a házban.
- MAGYAR FILM**, VI., Bajza-utca 18. Tel.: 113—305, 116—977.
- Magyar Film Iroda RT.**, IX., Könyves Kálmán-körút 15. Tel.: 146—346, este 7 órától reggel 9 óráig, valamint vasár- és ünnepnap: 146—343, játékfilmgyártás: 146—342, színészöltözők: 140—727, Inkey Tibor fényképész: 135—949, felirat-készítő üzem: 139—211. Híradókiadás: VIII., Szentkirályi-u. 25. Tel.: 145—510. Fényképzem: VIII., Sándor-u. 5-7. Tel.: 145—510. Filmkölcsönző-osztály: VII., Erzsébet-krt. 45. Tel.: *138—916.
- Magyar Film Otthon**, VI., Eötvös-u. 25/b. Tel.: 122—463.
- Magyar Írók Filmje Rt.**, XIV., Gyarmat-utca 39. Tel.: 297—999.
- MMOE**, VIII., Csokonay-u. 10. Telefon: 136—005.
- Matador film**, VIII., Sándor-tér 2. Tel.: 132—774. Raktár: VIII., Népszínház-u. 19. Tel.: 349—414.
- Mester film**, XIV., Thököly-út 116. Tel.: 296—269.
- Metro-Goldwyn-Mayer**, VIII., Sándor-tér 3. Tel.: 144—424, 144—425. Raktár a házban.
- Milo film**, VII., Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 130—700.
- Mozgóképzem Rt. kölcsönosztálya**, VII., Akácfa-u. 4. Tel.: 144—487, 144—488. Raktár: VIII., Kun-u. 12. Tel.: 144—486.
- Magyar Mozgófénykép-gépkezelők Országos Egyesülete**, VII., Rákóczi-út 50. Tel.: 337—598. (D. u. 2—4.)
- Művészfilm**, VII., Rákóczi-út 40. Tel.: 340—397. Raktár a házban.
- New York kávéház**, VII., Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 131—980, 131—981.
- Objectiv film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 330—793.
- Oktatófilm kirendeltség**, VIII., Csepregy-u. 4. Tel.: 330—926.
- Oláh György gépészmérnök**, a Zeiss Ikon A. G. mozigépeinek képviselője, VIII., Röck Szilárd-u. 20. Tel.: 349—933.
- OMME**, VIII., Csokonay-u. 10. Telefon: 143—013.
- Orbán—Balogh**, VII., Hársfa-u. 6. Tel.: 132—940.
- Pacséry László**, XII., Királyhágó-utca 16.
- Pajor Ferenc**, VII., Munkás-u. 3/b. Telefonszám: 144—087.
- Palatinus film**, VII., Erzsébet-krt 9—11. Tel.: 145—411, 145—412.
- Palló film kft.** VII., Rákóczi-út 12. Tel.: 133—532. Raktár a házban.
- Papp Béláné és Társa** betéti társaság, VII., Erzsébet-krt. 9—11. Tel.: 138—031.
- Paramount film**, VIII., Rákóczi-út 59. Tel.: 134—437, 140—522. Raktár a házban.
- Pásztor film**, VIII., Rákóczi-út 9. Tel.: 337—593.
- Pátria film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 140—625. Raktár: VIII., Népszínház-u. 19. Tel.: 349—414.
- Pegazus film**, VII., Erzsébet-körút 7. sz. Tel.: 136—463.
- Petsman Ferenc**, VIII., Mária-u. 19. Tel.: 136—449.
- Petsman László**, VI., Teréz-körút 3. Tel.: 112—890. Csillaghegy: 163—429.
- Pflumm Tibor dr. filmkölcsönzővállalata**, VII., Erzsébet-krt. 9—11. Tel.: 137—711.
- Photophon film**, VII., Erzsébet-krt 8. Tel.: 336—635.
- Phöbus filmkölcsönző**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 131—562. Raktár a házban.
- Pictura film**, XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 297—999.
- Prizma film**, VI., Andrassy-út 68. Tel.: 122—345.
- Projectograph**, VIII., Rákóczi-tér 11. Tel.: 132—201.
- Radó István**, VI., Andrassy-út 68. Telefon: 122—345.
- Reflektorfilm**, VIII., Sándor-tér 4. Tel.: 142—529. Raktár: VIII., Röck Szilárd-u. 20. Tel.: 140—722.
- Rex film**, VII., Erzsébet-körút 8. Telefon: 131—562. Raktár a házban.
- Schilling Gyula**, VII., Rózsa-u. 33. Tel.: 141—009.
- Seidl és Veress laboratórium**, XIV., Thököly-út 61. Tel.: 297—775.
- Simonyi Vilmos mérnök**, az OMME szakértője, XI., Fehérvári-út 147. T.: 257—110.
- Sláger film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 143—195. Raktár a házban.
- Standard film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 333—797.
- Star filmgyár**, VI., Vilmos császár-út 53. Tel.: 113—036. Gyártelep: II., Pasaréti-út 122. Tel.: 164—287.
- Szekely Sándor mérnök**, V., Pozsonyi-út 40. Tel.: 292—506.
- Szenásy-Macskássy** színes trükkfilmek, IV., Múzeum-körút 1/b. Tel.: 380—027.
- Takács film**, XIV., Thököly-út 116. Tel.: 296—125.
- Tobis film**, VII., Erzsébet-körút 16. Tel.: 143—411.
- Telefontyár R. T.**, XIV., Hungária-körút 126—128. Tel.: 297—930.
- Turul Szépművészeti Filmgyártó és Filmterjesztő Szövetkezet**, VIII., József-körút 35. Tel.: 330—766.
- Turul Szövetség Szépművészeti B. E.** vetítő mozgalmi törzs, VIII., Röck Szilárd-utca 20.
- Ufa film**, IV., Kossuth Lajos-u. 13. Tel.: 183—858. Raktár a házban. Telefon: 389—036.
- Ungár Sándor filmkölcsönző**, VIII., Sándor-tér 2. Tel.: 132—774. Raktár: VIII., Népszínház-utca 19. Tel.: 349—414.
- Universal film**, VIII., Népszínház-u. 21. Tel.: 138—447, 138—448. Raktár a házban.
- Váci Dezső**, a MAGYAR FILM f. szerkesztője, Magyar Film Iroda, IX., ker. Könyves Kálmán-körút 15. Tel.: 139—211. Lakás: VIII., Üllői-út 42. Tel.: 136—336.
- Vitagraph**, VII., Erzsébet-krt. 34.
- Wamoscher Béla dr. filmvállalata**, VII., Erzsébet-krt. 8. Tel.: 137—438.
- Warner Bros First National**, VIII., József-krt. 30—32. Tel.: 132—590, 142—464. Raktár: VIII., Népszínház-u. 13. Tel.: 144—317.
- Zeneszerzők Szövetsége**, IV., Gerlóczy-u. utca 3. Tel.: 189—306.